

Návrh hudebního projektu pro děti předškolního věku s využitím klasické hudby

Nikola Horáková

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Nikola Horáková**

Osobní číslo: **H15882**

Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrh hudebního projektu pro děti předškolního věku s využitím klasické hudby**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše o výzkumu hudby v období předškolního věku.

Vymezení teoretických východisek o možnostech zprostředkování klasické hudby dětem.

Zpracování hudebního projektu zaměřeného na podporu poslechových činností v mateřské škole s využitím klasické hudby.

Realizace a ověření hudebního projektu v mateřské škole.

Zpracování doporučení pro praxi mateřských škol.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

SEDLÁK, František a Hana VÁŇOVÁ. Hudební psychologie pro učitele. Praha: Karolinum, 2013, 406 s. ISBN 978-80-246-2060-2.

POWELL, John. Jak funguje hudba: průvodce posluchače vědou a psychologii krásných zvuků. Praha: Dokořán, 2012, 235 s. Aliter. ISBN 978-80-7363-400-1.

SIMS, Wendy L. Effects of Free Versus Directed Listening on Duration of Individual Music Listening by Prekindergarten Children. Journal of Research in Music Education [online]. MENC: National Association for Music Education, 2005, 53(1), 78-86 [cit. 2017-09-26]. DOI: 10.2307/3345608. ISSN 00224294.

POLEDŇÁK, Ivan. Hudba jako problém estetiky. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2006, 287 s. ISBN 978-80-246-1215-1.

TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. Učíme v projektech. Praha: Portál, 2009, 173 s. ISBN 978-80-7367-527-1.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Petra Trávníčková
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce:

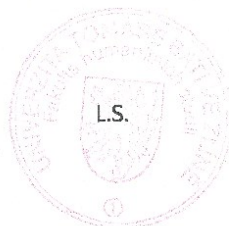
11. října 2017

Termín odevzdání bakalářské práce:

27. dubna 2018

Ve Zlíně dne 11. října 2017

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 22.2.2018

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užití či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá využitím klasické hudby a poslechových činností v prostředí mateřské školy. Jedná se aplikační typ bakalářské práce. Hlavním cílem bakalářské práce je navrhnout hudební projekt s využitím klasické hudby, zrealizovat ho, vyhodnotit a zpracovat doporučení pro praxi. Teoretická část práce je věnována současnému stavu zkoumané problematiky. Praktická část je pak rozdělena na dvě části. Úkolem první části bylo vytvoření příprav hudebního projektu s využitím klasické hudby. Zvolení vhodných skladeb k poslechu, ale také vhodných aktivit daných dnů. Druhá část se pak věnuje realizaci, autoevaluaci a evaluaci projektu ze strany dětí a učitelek. Hudební projekt byl realizován v průběhu 12 dnů. Projekt byl uskutečněn v běžné mateřské škole, pro předškolní děti.

Klíčová slova: hudební výchova, hudební poslech, projekt

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the use of classical music and listening activities in kindergarten environment. This is the application type of the bachelor thesis. The main goal of the bachelor thesis is to develop a music project using classical music, realize it, evaluate it and to make recommendations for practice. The theoretical part of the thesis is devoted to the current state of the studied subject. The practical part is then divided into two parts. The task of the first part was to create a musical project with the use of classical music. Choosing the right tracks for listening, but also the appropriate activities of the days. The second part deals with the implementation, self-evaluation and evaluation of the project by children and teachers. The musical project was realized within 12 days. The project was carried out in a normal kindergarten for pre-school children.

Keywords: music education, musical listening, project

Děkuji paní magistře Trávníčkové za vedení a odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 HUDBA JAKO PROSTŘEDEK ROZVOJE DÍTĚTE	11
1.1 CO JE TO HUDBA?	11
1.2 HUDBA A DÍTĚ	12
1.3 HUDEBNÍ PŘEDSTAVY.....	13
2 HUDEBNÍ ČINNOSTI.....	14
2.1 POSLECHOVÉ ČINNOSTI V MATEŘSKÉ ŠKOLE	14
2.1.1 Předpoklady pro poslech hudby	16
2.1.2 Motivace.....	17
2.1.3 Před poslechem hudby	18
2.2 STUDIE	19
3 PROJEKT	20
3.1 PROJEKT, PROJEKTOVÁ METODA A PROJEKTOVÁ VÝUKA.....	20
3.2 KLADY A ZÁPORY PROJEKTOVÉ VÝUKY.....	20
II PRAKTICKÁ ČÁST	22
4 HUDEBNÍ PROJEKT	23
5 CHARAKTERISTIKA PROJEKTU	24
5.1 MÍSTO REALIZACE	24
5.2 CHARAKTERISTIKA DĚTÍ.....	25
6 REALIZACE HUDEBNÍHO PROJEKTU.....	26
6.1 ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBY PROGRAMU	26
6.2 ČASOVÉ PARAMETRY PROGRAMU.....	26
6.3 REALIZACE.....	26
7 EVALUACE.....	34
7.1 EVALUACE DĚTÍ	34
7.2 EVALUACE PANÍ UČITELKY.....	39
7.3 AUTOEVALUACE	41
8 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	43
ZÁVĚR	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	45
SEZNAM OBRÁZKŮ	47
SEZNAM TABULEK.....	48
SEZNAM PŘÍLOH.....	49

ÚVOD

Výběr tématu „*Návrh hudebního projektu pro děti předškolního věku s využitím klasické hudby*“ byl ovlivněn mým zájmem o poslechové činnosti v prostředí mateřské školy. I když více by mě zaujal výzkumný typ práce, souhlasila jsem i s touto podobou.

Mnoho učitelek si pod pojmem hudební výchova, představí zpěv, a mnoho rodičů má představu, že paní učitelka sedí u klavíru a děti vzorně zpívají. Jenže hudební výchova má mnoho složek, které máme u dětí rozvíjet, a mezi nimi řadíme i poslechové činnosti.

Cílem teoretické části bylo vymezit teoretická východiska v oblasti hudební výchovy a klasické hudby. Teoretická část se skládá ze tří kapitol. První kapitola se věnuje pojmu hudba. Druhá kapitola se pak věnuje pojmu hudební výchova a poslechovým činnostem v prostředí mateřské školy. Závěrečná kapitola se věnuje projektu. V této kapitole objasňuji i pojmy projektová metoda a projektová výuka, vyučování. V druhé kapitole se pak zabývám klady a zápory projektové výuky. A to jak z pohledu učitele, tak z pohledu dítěte, ale také z hlediska proces učení.

Poslech hudby patří většinou k opomíjeným hudebním činnostem. Je pomyslným „strašákem“, v očích mnoha učitelů, a to nejen v prostředí mateřské školy. Přesto je zajímavé, že tzv. přípravné fázi poslechu se věnují jemu věnují téměř všichni pedagogové. Mnohdy si zřejmě ani neuvědomují, že v těchto činnostech připravují děti právě na poslech hudby, a to až aktivně.

V praktické části popisuji svou práci v jedné mateřské škole, kde jsem po dobu dvanácti dní realizovala svůj hudební projekt. Je rozdělena na pět kapitol. První kapitola popisuje hudební projekt. V druhé kapitole se pak věnuji charakteristice hudebního projektu. Třetí kapitola pak přibližuje mou realizaci tohoto projektu. Následující kapitola je věnována evaluaci dětí, učitelky a na závěr mnou vlastní autoevaluaci. V poslední kapitole se pak zabývá doporučením pro praxi.

Tato bakalářská práce by měla pomoci učitelkám mateřských škol, abych popřela mínění mnoho lidí, že v mateřské škole se pouze zpívá. Projekt by měl také představit klasickou hudbu dětem, tak aby ji učitelky mateřských škol využívaly při své práci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HUDBA JAKO PROSTŘEDEK ROZVOJE DÍTĚTE

1.1 Co je to hudba?

Tuto kapitolu bych ráda uvedla slovy Jasona Martineau:

„Hudba je maminčina ukolébavka. Dává hlas našim pocitům, když my sami jsme němí, dává nám slova, když mlčíme.“

(J. Martineau, 2008, s.10)

Hudba je součástí každodenního života všech lidí, avšak není jednoduché nalézt přesnou definici, která by vystihla její podstatu. Proto často vzniká, co je to hudba? Je to pocit, či jistá část umění. Někdo okamžitě řekne, že je to zpěv, jiný ji označí za pocit. Odpovědi se budou lišit, dle vzdělanosti člověka v oblasti hudby. Jinak odpoví člověk, který vystudoval hudební konzervatoř, jinak pak člověk, který měl pouze na základní škole hudební výchovu.

Dle Poledňáka (2006) je na zamyšlení fakt, že i tam kde definici hudby hledáme a i očekáváme, například v hudební encyklopedii, ji nenacházíme. Autoři ji možná pokládají za samozřejmou, a proto ji ani nedefinují. Anebo si jsou vědomi problémů s touto definicí.

V encyklopedii hudby je možné zjistit, jak nejasný tento pojem je. Nadřazeným slovem by pak mohlo být „umění“, kterého je hudba součástí. Podle Zvonaře je hudba jedno z krásných umění, jež se provádí pomocí zvuků, tedy i tónů. Zde je opět vidět, že hudba je pro každého jiná, již proto že zahrnuje mnoho pojmů. Pro někoho je to tón pro jiného hra na hudební nástroj, zpěv nebo samotný rytmus. Vše je však propojeno s lidským sluchem a vnímáním.

V každém člověku však hudba zanechává a rozvíjí jisté pocity, ať už to radost, smutek, stesk, či podněcuje energii, a my pak má chuť se smát, zpívat a tančit. Hudba provází lidstvo celým životem a je pro člověka důležitá.

„Produktem hudební představivosti jsou tedy hudební představy. Jsou to v mysli vybavené obrazy tónů či hudebně výrazových prostředků (rytmu, melodie, harmonie, dynamiky, tempa skladby apod.), vnímaných v minulosti“.

(Váňová, 2014, s. 81)

Dennodenně slyšíme mnoho zvuků, ale jen malá část z toho je hudba nebo hudební tóny. Ty většinou vzniknou z hudebního nástroje, ale také vznikají mimohudebně. Představme si například situaci, kdy o sebe cinknou dvě sklenice nebo jdeme k někomu na návštěvu a zazvoníme na zvonek u dveří.

Jak píše Powell (2012) působí hudba jak na city, tak i na naši náladu, kterou nám dovede proměnit. Tedy pokud spojíme hudbu a city, nám může ukázat, že noty samotné mají určitý citový náboj. A tak nám samy vládnou silnou mocí.

1.2 Hudba a dítě

Je třeba se přenést, ale do prostředí mateřské školy. Co znamená hudba pro dítě? Dle Liškové, (2006) všechny, tedy i děti, hudba obklopuje v průběhu celého dne. Ať chtějí nebo ne, musí ji poslouchat všude, například v obchodních centrech, kde v lidech má vyvolávat chuť nakupovat, slyší ji v televizi, v rádiu nebo si ji pouští z internetu. Z hudby se tedy stává jistá kulisa, která obklopuje člověka na každém kroku. V současnosti je hudby a hluku již tolik, že dokonce je možné nalézt pojmenování pro tento jev a to „hudební smog“.

Proto Lišková poznamenává, že by se v mateřské škole měl tento trend pozměnit. Cílem práce učitele v MŠ by tak mělo být naučit děti vnímat krásu a jedinečnost hudby jako takové. Mělo by také být samozřejmostí, aby dítě hudbě porozumělo.

Dále Lišková píše o tom, že prostřednictvím hudby se vytváří kladný vztah dětí k hudbě. Tím také obohacujeme jeho city, učíme je vážit si práce lidí, a tak vytváříme jisté hodnoty. Poslech tedy ovlivňuje i lidskou psychiku, především její vývoj.

„Hudba je pro dítě jedna ze součástí znějícího světa, je to hra a zážitek, při kterém se dítě může spontánně projevit. Navíc je to přirozený jev, který děti nenásilně sdružuje. Společně provozované hudební činnosti přinášejí radost a uspokojení s pospolitostí. Rozvoj sluchové citlivosti probíhá pomocí vnímání zvuků z okolí, přírodních, pracovních, zvuků ulice, dopravních prostředků apod., rozlišováním mluveného a zpívaného slova. Dítě může např. rozeznávat zvuky kostiček s různými materiály.“

(Petrů – Kickové, 2017, s.94)

1.3 Hudební představy

Dle Váňové (2014, s. 81), patří hudební představivost spolu s hudebním sluchem, rytmickým, tonálním a harmonickým cítěním, pamětí a myšlením mezi základní hudební schopnosti, které s ostatními složkami spolu vytvářejí strukturu hudebnosti dítěte. V poznávací činnosti je představivost spojovacím můstkem mezi smyslovým vnímáním a pojmovou abstrakcí. Produktem hudební představivosti jsou tedy hudební představy, tedy v mysli vybavené obrazy tónů či hudebně výrazových prostředků (rytmu, melodie, harmonie, ...), vnímaných v minulosti. Od hudebních vjemů se liší menší jasností, neúplností. Vytvářejí se postupně pod vlivem opakovaných vjemů a zkušeností v průběhu všech druhů hudebních činností.

Hudební vnímání dítěte předškolního věku, je podle Váňové, zpočátku celistvé. Vychází z nečleněné celistvosti. Dítě vnímá zejména podněty, které upoutaly jeho pozornost a které mají vztah k aktivní činnosti. Po prvním poslechu rychle vyprchá stopa celkové skladby, ale také mlhavá stopa výrazového prostředku.

2 HUDEBNÍ ČINNOSTI

Hudba by měla především u dětí vyvolávat příjemné pocity, ale také by měla podporovat příjemnou atmosféru. Rozvíjí vnímání, pozornost, paměť, myšlenkové operace, ale také fantazii.

„Hlavní úkol hudební výchovy v mateřských školách je v podobě, která je nadřazená dílčím cílům – jde o to, položit základy estetického cítění a hodnocení v oblasti hudby a vytvořit aktivní vztah k hudbě.“

(Jistel, 1971, s. 245)

Podle Petřů – Kickové (2017) je hlavním cílem učitelky je probouzení zájmu o hudbu, hudebních vloh, schopností a dovedností prostřednictvím zpěvu, pohybu s hudbou, poslechu hudby a spolu s tím i rozvíjení sluchových hudebních představ. Činnosti by pak měli probíhat pomocí aktivního zapojení dítěte, a to jak přirozeně, tak přípravně za pomoci učitele.

Při hudebních činnostech máme podle Petřů – Kickové několik úkolů. Měli bychom podporovat rozvoj citlivosti ke zvukům hudební i nehudební povahy a jejich postupné rozlišování. Měli bychom děti seznamovat s běžnými hudebními nástroji. V neposlední řadě by měli děti poznat píseň podle melodie. A tak je pro děti hudba nedílnou součástí znějícího okolí, a to jak při hře, tak při spontánní činnosti.

Sedlák (1974, s. 11) píše, že „hudba je přímo předurčena k tlumočení nejvyšších myšlenek humanity.“ Dále nás autor poukazuje na to, jak působí hudba na člověka, který ji vnímá, na jeho city, představivost, fantazii, jak zasahuje jeho vědomí a myšlení, mravní oblast. Hudební dílo a jeho prožitek podle něho pomáhá k rozvoji vlastních názorů, zážitků a zkušeností posluchače. Je zdrojem kladného vztahu ke světu. Vede k silnějšímu a citlivějšímu prožívání.

2.1 Poslechové činnosti v mateřské škole

Dle Vysloužila (1995), poslech hudby je rozdělen na pouhé akusticko-fyziologické vnímání tónů tvořící pouhou zvukovou kulisu a taktéž na záměrné vnímání, prožívání a souzení hudby. Děti se v prostředí mimo mateřskou školu setkávají nejčastěji s hudbou populární. Z prostředí rodiny ubývá lidová píseň. Proto je vhodné, aby se učitelé zaměřili na poslech hudby lidové a umělé a tím umožnili dětem poznávat vážnou hudbu.

Lišková (2006) uvádí, že při poslechových činnostech je poslech spojen s poslechem instrumentálních skladeb, ale také s hudbou, která mě svůj mimohudební námět. Tento námět se s dětmi snažíme vysledovat a sdělit si prožitky z poslechu. Dítě se tak učí sdělit svůj vlastní názor, najít vhodná slova, která odpovídají jeho představám. Nemusíme však vyjadřovat své názory slovně, můžeme využít pantomimu. Další oblasti nonverbální komunikace patří i hudební symboly, například řeč zvonů, troubení ponocného atd.

Ke konkrétním činnostem, tedy vzdělávací nabídce patří poslech živé, ale i reprodukované hudby a nonverbální reakce na hudební ukázky (pohybové vyjádření nebo hra na rytmické nástroje).

„Hudbu nám pomůže zachytit náš sluch. Sluchový systém je rozdělen na sluchový nerv, vnější, střední a vnitřní ucho. Tyto tři části ucha mají za úkol zachytit zvukovou vlnu z okolního prostředí. Převést ji nejprve na mechanické kmitání v části vnějšího ucha, které je přeneseno přes střední ucho do vnitřního. Zde je následně převedeno pomocí Cortiho orgánu na nervové výboje, které jsou převáděny přes sluchový nerv do centrální nervové soustavy, kde jsou posléze zpracovány.“

(Franěk, 2007)

Podle Zezuly a kol. (1987) je potřebné pro využití poslechu hudby v mateřské škole mít určité množství předešlých zkušeností nejen hudebních, ale i životních. Pokud má dítě rozlišit v hudbě zpěv ptáků, je důležité, aby samo již dříve slyšelo ptáky zpívat. Proto nesmí jít při poslechu klasické hudby jen o praktické hudební činnosti. Mělo by jít i o emocionální citění tak aby se dítě dostalo do hloubky obsahu skladby.

Zezula a kol. (1987) píše také o tom, že by každý učitel, měl do své práce zařazovat pohádky doprovázené hudbou, hudebně pohybové hry, písně hrané na hudební nástroje (flétna, klavír, kytara), při kterých je možné převést píseň z jedné tóniny do druhé. Dále by měl využívat Orffovy nástroje, klavírní skladby, ale také poslech hudby, který doplní o praktické činnosti.

Raková a kolektiv (2009) uvádí, pokud poslech s dětmi pravidelně opakujeme je možné zpestřit poslech skladby malbou nebo tanečním vyjádřením svých pocitů. Až po detailnější poznání pocitů při poslechu hudby, můžeme se pak dětí ptát „Proč je skladby veselá?“.

2.1.1 Předpoklady pro poslech hudby

Dle Fraňka (2007) je náš sluch nám napomáhá zachytit zvuky, hudbu či jiné zvuky. Náš sluchový systém je rozdělen na sluchový nerv, vnější, střední a vnitřní ucho, tyto části našeho ucha mají za úkol zachytit zvukovou vlnu z našeho okolí. Převéde ji nejprve na mechanické kmitání ve vnější části, které je přeneseno do středního ucha do vnitřního. Tady je převedeno pomocí Cortiho orgánu na nervové výboje, ty jsou převáděny přes sluchový nerv do centrální nervové soustavy, kde jsou zpracovány.

Dítě se narodí s potenciálními předpoklady hudebních schopností, které následně je rozvíjí. Každé dítě s anatomicky – fyzikálními předpoklady a s normálním průběhem duševního vývoje je možno hudebně rozvíjet. Hudební vývoj považujeme za neoddelitelnou složku lidské osobnosti.

Sedlák ve své knize popisuje hudební vývoj, zaměřím se především na předškolní období.

Období nemluvněte a batolete

Hudební projevy jsou u batolat vázány na motoriku. Ve 3. měsíci dítě otáčí hlavu za zdrojem zvuku, následně v 6. měsíci vzbuzuje zájem o ostře rytmizované melodie. Po druhém roce vyjadřují některé děti rytmus přesnějšími tělesnými pohyby, rytmus bývá u batolat vyvinutější než schopnost reprodukční. Vývojové období batolete se tedy vyznačuje chápáním základních znaků hudebních útvarů (melodie, rytmu, barvy).

Již před koncem druhého roku se vyskytuje jakési samostatné prozpěvování dětí. Podněty k tomuto dětskému skládání poskytují samy muzické faktory řeči, její citové a sémantické zabarvení. Jde o přechod z mluvené řeči do melodického útvaru, jakýsi „*mluvozpěv*“ (např. vytváří vlastní melodie své oblíbené hračky).

Předškolní období

Jedná se o jednu z nejdůležitějších etap hudebního vývoje. Je-li výchova v mateřské škole kvalitní, může zabezpečit i plynulý hudební rozvoj dětí; někdy dokonce nahradit i funkci rodiny. Optimální podněty však dostává dítě tehdy, je-li kolektivní výchova ve škole skloubena s výchovným působením matky, s jejím citovým vztahem k dítěti a ke zpěvu.

V tomto období, dokáže dítě rozlišit výraz skladby a proniká postupně k jejímu obsahu. Děti ve věku čtyř let jsou schopny rozlišit ve vnímané hudbě základní emoce (veselý, smutný, rozzlobený, polekaný) a ukázat citový výraz na příslušném obrázku lidské tváře – vznikají předpoklady pro hru na dětské nástroje (zlepšení koordinace tělesných pohybů).

Dále se formuje schopnost vybavit si melodii několikrát slyšenou, upevňuje se tonální citění. Charakter tonálního citění je ovlivňován strukturou vnímané hudby, a proto zpěvem mollových písní je možno již v předškolním věku položit základy také tonálnímu citění mollovému. Vznik harmonického citění, tím bezprostředně navazuje na rozvoj tonálního citění.

2.1.2 Motivace

Raná motivace k hudebním projevům dozrává ze všech estetických činností nejdříve, protože hudba je nejhluběji zakotvena v lidské přirozenosti. Primární motivace k hudbě se vytváří u každého zdravého jedince a těžko najdeme člověka, který by nebyl schopen na hudbu reagovat.

„U každého zdravého jedince je vytvářena primární hudební motivace již v prvních měsících po narození. Je jednou z vrozených motivačních dispozicí a dozrává jako první z estetických činností.“

(Sedlák, 1974)

Lišková (2006) píše, že pro plnější a radostnější dětský prožitek z hudby je vhodné děti před aktivitami vhodně a dobře motivovat. K tomu může posloužit tematický příběh, hádanka, obrázek nebo např. maňásek. Zezula a Janovská (1987), říkají že pokud se děti i přes dostatečnou motivaci špatně soustředí, je to znakem špatného výběru písně nebo také jejich aktuálního duševního stavu (únava, stres, hlad apod.).

Pro motivaci je nejdůležitější práce učitele, je jen na něm, jak hudbu dětem představí.

Dle Liškové (2006), by se ani u dětí předškolního věku nemělo zapomenout na to, že hudba je především výrazovým uměním a její slovní popis má pouze pomocnou funkci. Porozumění hudbě závisí především na vlastním prožitku dětí z melodií. Motivace by proto svým rozsahem neměla zastínit vlastní hudební činnost. Děti by si měli odnést radostný pocit z poslechové skladby.

2.1.3 Před poslechem hudby

Poslech hudby patří většinou k opomíjeným hudebním činnostem. Je pomyslným „strašákem“, v očích mnoha učitelů, a to nejen v prostředí mateřské školy. Přesto je zajímavé, že tzv. přípravné fázi poslechu se věnují jemu věnují téměř všichni pedagogové. Mnohdy si zřejmě ani neuvědomují, že v těchto činnostech připravují děti právě na poslech hudby, a to až aktivně.

Pro rozvoj hudebního vnímání má velký význam podnětné prostředí. Podněty nalzáme v přírodě, na ulici, či prostřednictvím médií. Dítě si všimá zpěvu ptáků, šumění listí, zvuků dopravních prostředků apod. To je vede k jejich napodobování, rozvíjí se tak hlasový, ale také hlasový aparát.

Sluchová výchova je důležitá pro první fázi přípravného období. Zaměřuje se především na hudební sluch, paměť, ale především vytváříme podmínky pro vznik hudebních představ.

Prostřednictvím cvičení na rozvoj hudebních představ, rozvíjíme u dítěte vnímání zvuků, tónů, a také dítě směřujeme k soustředění při vnímání hudby. Mezi často využívané hry, patří ty, kdy dítě rozlišuje různé zvuky, hlasy nebo popěvky. Hry realizujeme v prostředí mateřské školy za pomoci vokálních, instrumentálních a pohybových aktivit.

Problém řízené činnosti v mateřské škole nastává po předchozí přípravné fázi, tedy před samotným poslechem. Poslech hudby není jen hudební disciplínou, je propojen s rozvojem představivosti dítěte, paměti, myšlení, ale také emocionální stránkou osobnosti. Poslech hudby ovlivňuje i psychickou stránku a celkové chování všech jedinců.

Poslech by měl u dětí vytvářet především kladný vztah k hudbě. Dítě by se mělo při poslechu naučit vnímat hudbu, kterou by mělo citově prožívat a tím by se mělo vést k soustředění.

2.2 Studie

Poslechem hudby se zabývala i řada výzkumů a studií. Využila jsem studii od W. Sims s názvem „*Effects of Free Versus Directed Listening on Duration of Individual Music Listening by Prekindergarten Children*“.

Cílem této studie bylo zjistit vliv poslechové aktivity navržené se zaměřením na hudbu. To celé bylo založené na spekulaci, že by tato studie mohla zvýšit čas při poslechové činnosti.

Děti by občas měli poslouchat živou, ale reprodukovanou hudbu, aby se jejich vnímání vyvíjelo, a tak trénovalo. Mnoho dětí má jen malou možnost poslouchat hudbu záměrně, vnímají ji pouze na pozadí během hraní nebo při spánku.

Chování dětí během poslechu hudby se liší, dle úrovně jejich vnímání. Doba poslouchání se u dětí také liší, ale není závislá na věku ani na pohlaví.

Studie trvala 15 let a obsahovala více než 200 účastníků v letech 3–6 let. (Sims, 1986; Sims, 2002; Sims & Cassidy, 1997; Sims & Nolker, 2002) Výzkum probíhal v laboratorním prostředí a při volné činnosti dětí předškolního věku.

Zajímavou věcí bylo například, že hodně dětí bylo schopno sedět a poslouchat hudbu mnohem déle, než učitelé předpokládali. Někteří předškoláci a hodně dětí nižší třídy poslouchalo všechny nahrávky, tedy okolo 12 minut hudby. Dle nejnovějších studií dokázali někteří účastníci ve věku 4 a 5 let sedět v centru hudby bez přestání i 20 min. (Sims, Cecconi-Roberts, & Keast, 2004).

Pro učitele je složité přizpůsobit činnost tolika rozdílným reakcím na hudbu u dětí. Je potřeba využít strategie na udržení pozornosti tzv. „krátko“ posluchačů při skupinové práci. Například udržování očního kontaktu a aktivní zapojování posluchačů (Sims, 1985/1986). Dětem, které jsou „dlouho“ posluchači by mělo být umožněno být v centru hudby i opakovaně a také možnost poslouchat hudbu doma. „Krátko“ posluchači potřebují naopak více řízených zkušeností, které je povzbudí pro delší poslouchání. Ve všech předchozích studiích dostali děti jedinou instrukci: „Poslouchejte, jak dlouho chcete.“

3 PROJEKT

3.1 Projekt, projektová metoda a projektová výuka

Kratochvílová (2007, s. 66) uvádí, že na základě teoretické reflexe můžeme v současnosti definovat projekt následovně: *„Projekt je komplexní úkol (problém), spjatý s životní realitou, s nímž se žák identifikuje a přebírá za něj odpovědnost, aby svou teoretickou i praktickou činností dosáhl výsledného žádoucího produktu (výstupu) projektu, pro jehož obhajobu a hodnocení má argumenty, které vycházejí z nově získané zkušenosti.“*

Naopak při projektové metodě o vědomosti, dovednosti a návyky, ale také o způsob, kterým toho chceme docílit. Podle Kratochvílové (2006) jde o uspořádaný systém činností učitele a žáků, kde dominantní roli zaujímají žáci. Učitel je postaven do role rádce, pomocníka, pozorovatele, facilitátora. Stává se tak přirozeným průvodcem dítěte za poznáním.

„Projektové výuka je založena na projektové metodě. Nejedná se o jeden postup, ale o soubor postupů vyznačující se využitím různých dílčích metod výuky. Je založena na projektech a je charakteristické svou komplexností, která se projevuje v několika oblastech, a to integrace učiva z odlišných předmětů a vzdělávacích oblastí, rozvoj dovedností (psychomotorické, sociální), obsahuje dílčí výukové metody.“

(Kratochvílová, 2006)

3.2 Klady a zápory projektové výuky

„Projektové vyučování je komplexní metoda, která žákům umožňuje dotýkat se reality, prožívat nové role, řešit problémy, propojovat a uplatňovat získané poznatky všech oborů při smysluplné a užitečné práci. Dává jim příležitost k seberealizaci, motivuje je k samostatné práci, hledání, objevování, týmové spolupráci a komunikaci. Učí přemýšlet v souvislostech a systematicky řešit daný úkol. Projektové vyučování naplňuje požadavky na moderní, efektivní vzdělání, jehož prostřednictvím žáci poznávají nejen náš svět, ale také sami sebe, své možnosti a aktuální limity.“

(Tomková, Kašová, Dvořáková, 2009)

Dle Kratochvílová (2006), se máme zaměřit na klady a zápory projektové výuky, je nutno zdůraznit, že projektová výuka je založena na vzájemné interakci dítěte, učitele, ale i samotného procesu učení a okolního prostředí. Proto i na klady a zápory se musíme se na ně dívat jak z pohledu učitele, tak z pohledu dítěte, ale také na proces učení.

Klady

Začneme tedy klady projektové výuky z pohledu dítěte. Dítě při ní využívá svých již nabytých znalostí a dovedností, zároveň získává nové praktické činnosti. Rozvíjí také svoji tvořivost, fantazii, aktivitu. Při projektové výuce se učí spolupracovat, respektovat společné zájmy, ale také rozvíjí své komunikační dovednosti.

Učitel se při projektové výuce učí nové roli, a to roli poradce. Učí se také vnímat dítě jako celek. Při projektové výuce si zdokonaluje své plánovací a organizační dovednosti. Používá nové možnosti i sebehodnocení.

Podívejme se také na klady projektové výuky z hlediska proces učení. Při projektové výuce v učení převažuje činnostní povaha. Dále proces učení respektuje individualitu dítěte, rozvíjí celou jeho osobnost. V neposlední řadě jde o přirozený, nenásilný proces, který je podpořen zájmem žáka. Při projektové výuce vzniká partnerský vztah mezi dítětem a učitelem.

Zápory

Opět se musíme na zápory dívat jak z pohledu učitele, tak z pohledu dítěte, ale také na proces učení.

Z pohledu dítěte ne největším problémem to, že dítě nemusí být vybaveno potřebnými kompetencemi. Dítě také není schopno pochopit daný cíl projektu. Značným problémem je i časová náročnost.

Z hlediska osobnosti učitele nacházíme více záporu. Učitel nemusí mít dostatečnou teoretickou a praktickou s projekty. Opět je tu problém s časovou náročností jak na přípravách, tak při realizaci. Učitel tak může ztrácet motivaci, je unavený a značně ve stresu. Projektové vyučování má vysoké nároky na spolupráci s okolím, toto může být pro učitele, také značným záporu při práci. Největší zápor je náročnost při hodnocení projektu.

Z hlediska procesu učení je značným záporu nerespektování postupnosti a systematickosti vzdělávání. Projektové vyučování je také náročné na materiál a vybavení. Projektové vyučování vyžaduje rozličné zdroje informací.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 HUDEBNÍ PROJEKT

Téma Návrh hudebního projektu pro děti předškolního věku s využitím klasické hudby jsem si zvolila především kvůli mému zájmu o klasickou hudbu. Uvedené téma mi umožnilo nový pohled na využití klasické hudby v prostředí mateřské školy, ale také pohled dětí na ni.

Hudební výchova v MŠ je často vnímána pouze jako zpěv, děti ale často hudbu i poslouchají, tancují na ni nebo znají moderní hudbu z medií. Proto jsem si zvolila toto téma, abych ukázala, že klasická hudba je vhodná i pro děti předškolního věku.

Myslím si, že v současném přístupu, v předškolní pedagogice, je třeba hledat souvislosti. Tzn. hudební výchova neovlivňuje pouze hudební projevy dítěte, ale také jeho prožitky, seznamování se se světem, zacházení s věcmi, správné návyky.

Mě přípravy jsou zaměřeny na možnosti využití poslechu klasické hudby v současné mateřské škole. Mojí snahou je začlenění hudebních aktivit do běžného režimu dne MŠ tak, aby plnily funkci vzdělávací, ale především podporovala zájem dětí o klasickou hudbu. Měla by pro děti být zábavná, a měla by také ukázat učitelkám, že hudební výchova není jen o zpěvu.

Denní režim dne dětí v MŠ:

6:00 – 7:30 scházení dětí, volné hry

7:30 – 8:00 snídane

8:00 – 09:30 ranní činnost (ranní cvičení, řízená činnost)

9:30 – 9:45 svačina, hygiena

9:45 – 11:30 příprava na pobyt venku, pobyt venku

11:30 – 12:30 převlékání, hygiena, oběd

12:30 – 13:00 hygiena, příprava na spánek, odchod dětí domů

13:00 – 14:00 odpočinek

14:00 – 14:45 hygiena, svačina

14:45 – 17:00 zájmové činnosti dětí, volné hry ve třídě nebo venku

5 CHARAKTERISTIKA PROJEKTU

Do mateřské školy budu přicházet o půl 8, tak abych si během doby, kdy děti snídají připravila vše potřebné věci pro můj výstup. Po snídani se děti přesunou do tělocvičny, protože každý den probíhá ranní cvičení. Proto i mé výstupy budou začínat ranním cvičením, které zaměřím pokaždé na danou skladbu, kterou si pro děti připravím. Následně budou probíhat aktivity zaměřené na klasickou hudbu. Děti se tak seznámí s hudebními nástroji, zahrají si na orchestr či dirigenta a s mnoho dalšími věcmi spojenými s klasickou hudbou.

V mateřské školce mi vyšli vstříc, i když je celá organizace na mě a paní učitelky mi pomáhají. Jediný problém, který nastal je rozvržení dní, děti mají v týdnu spoustu akcí (plavání, divadlo, ...), proto se na dnech domlouváme až na místě. Původně jsem chtěla, aby projekt probíhal třikrát týdně (pondělí, středa, pátek), tím že nám spousta akcí tento harmonogram narušuje je lepší se na termínech domlouvat.

Hlavním cílem praktické části je navrhnout hudební projekt s využitím klasické hudby, zrealizovat ho, vypracovat hodnocení a zpracovat doporučení pro praxi. Dílčími cíli projektu jsou především vnímat skladbu a udržet pozornost v průběhu poslechu, reagovat na podněty, při poslechu hudby pohybem nebo slovy, ale také například rozlišit jaké nástroje v průběhu poslechu zazněly.

5.1 Místo realizace

Mateřská škola se nachází v malém městě ve Zlínském kraji, leží přímo v centru. Vedle mateřské školy se nachází prostorná zahrada. V mateřské škole se nachází tři třídy, děti mají k dispozici velké prostory tříd, vybavené dětským nábytkem, edukačními pomůckami a mnohými hračkami. Pro získání nových znalostí a dovedností je v každé třídě spousta hraček a pomůcek, které napomáhají výchovně vzdělávací práci.

Kapacita třídy, kterou jsem navštěvovala je 28 dětí v plném stavu. Tento rok ji navštěvuje 23 dětí, z toho 12 dívek a 11 chlapců. Děti jsou komunikativní, bez větších problémů se učí řešit problémy samy, a tak plní ŠVP, které je přímo zaměřené na vedení dítěte k samostatnosti. Při aktivitách v průběhu dne je kladen důraz na aktivní přístup dětí, na rozvoj jejich tvořivost, také je kladen důraz na střídání činností řízených a spontánních.

Mateřská školky pro děti připravuje vždy pro děti čtyři kroužky na celý školní rok. Pro starší děti angličtinu a zdravé hrátky s flétničkou, pro menší kroužek keramiky. Pro všechny třídy je pak připraven i kroužek zdravotnického cvičení.

Vedle školky se nachází prostorná zahrada, která dětem nabízí spoustu možností pohybu. Děti si vždy na zahradě zahrají společnou hru a následně se rozdělí do skupinek, ve kterých si vymýšlejí hry nebo si hrají si na písku.

5.2 Charakteristika dětí

Děti jsou klidné, všímavé a velmi aktivní při plnění zadaných úkolů. Dokáží pracovat ve skupinkách, jsou zvyklé nechat mluvit jednoho bez skákání do řeči, také čekají na vyzvání, aby mluvili. Pokud chtějí něco sdělit v průběhu řízené činnosti jsou naučeny přihlásit se, po vyzvání dokáží slušně poprosit.

Děti jsou z menšího města, proto se mezi sebou znají, a tak spolu vycházejí bez problémů, kromě dvou chlapců, kteří mají diagnostikované ADHD, tedy mají poruchu pozornosti spojenou s hyperaktivitou. Překvapilo mě, jak je děti dokáží uklidnit, když vyrušují skupinku od práce. Jde vidět, že paní učitelky chlapce nijak nevyčleňují z kolektivu, učí ostatní děti jak správně a bez konfliktů vycházet s oběma chlapci.

Jedná se o třídu předškolních dětí, které se již připravují po prázdninách přejít do základní školy. V této skupince jsou čtyři děti s odkladem školní docházky, včetně obou problémových chlapců. Tyto děti se již také připravují na zápis.

Děti ze třídy, kde realizuji můj projekt, navštěvují i volnočasové centrum, které dětem každý rok nabízí spoustu zajímavých kroužků. Děti tak navštěvují kroužek výtvarný, sportovní, taneční či hudební. Tyto kroužky navštěvují ve volném čase, se svými rodiči.

Ve třídě jsou čtyři dívky a dva chlapci, kteří se učí hrát v mateřské škole na flétnu. Dále deset dětí navštěvuje pěvecký sbor.

Největší zájem děti projevují u aktivit sportovních. Každý den je do řízené činnosti zařazeno ranní cvičení. Kdy se děti rozcvičují, tančí nebo je pro ně připravena opičí dráha. Děti mají nejraději tanec na hudbu, nejoblíbenější jsou písničky od interpretky Míši Růžičkové. Paní učitelka jim často pouští hudbu ke spontánní činnosti. Ve třídě je skupinka dívek, které navštěvují taneční kroužek, a tak si na skladby vymýšlejí nové sestavy.

Všechny děti mě mezi sebe přijaly velmi rychle. Již po prvním výstupu se mě samy ptaly, kdy opět přijdu. Překvapilo mě, jak jsou děti kritické, pokud se jim něco nelíbí nebo s něčím nesouhlasí. Okamžitě se přihlásí a navrhnou jiné řešení situace. Proto jsem ráda, že jsem si vybrala, právě tuto skupinku dětí, pro realizaci mého projektu.

6 REALIZACE HUDEBNÍHO PROJEKTU

6.1 Zdůvodnění potřeby programu

Mnoho učitelek si pod pojmem hudební výchova, představí zpěv. Mnoho rodičů má představu, že paní učitelka sedí u klavíru a děti vzorně zpívají. Jenže hudební výchova má mnoho složek, které máme u dětí rozvíjet, a mezi nimi řadíme i poslechové činnosti. V poslechových činnostech jsou již upozaděni lidové písně, ale klasická hudba se skoro nevyužívá. Přitom mnoho skladatelů se zabývalo i klasickou hudbou pro děti. Kvůli tomu byl vytvořen i hudební projekt s využitím klasické hudby. Doufám, že jej učitelé MŠ využijí do své práce.

6.2 Časové parametry programu

Vytvořila jsem hudební projekt se zaměřením na klasickou hudbu. Projekt jsem realizovala od ledna do března v mateřské škole ve Zlínském kraji. Jednalo se o dvanácti denní projekt, kdy ke každému dni náležela jedna daná hudební skladba, ale také patřičné téma dne. Jak již bylo zmíněno na dnech jsem se musela domlouvat na místě, proto se realizace protáhla až do března. Původně se mělo jednat především o leden. Měla jsem strach, že se tato nepravidelná frekvence setkání odrazí i na hudebním projektu. Jeden týden se nám povedlo najít tři dny za sebou, ale následující týden jen jednou. A tak jsem přemýšlela, jak děti motivovat, aby se celý projekt povedl, jak má.

6.3 Realizace

Před celkovou realizací jsem si připravila dvanáct otázek, které byly mou oporou pro přípravu, které jsem vytvořila následně. Zde uvádím dvanáct otázek:

- Co je Klasická hudba?
- Kdo poslouchá klasickou hudbu?
- Jaké známe hudební nástroje?
- Jak se rozdělují hudební nástroje?
- Kdo hraje na hudební nástroje?
- Orchestr ve školce – hra dětí na Orfeovi nástroje
- Co dělá dirigent?
- Výtvarná práce – orchestr
- Čím se liší notový zápis od knihy?
- Kdo vytváří noty?
- Proč skladatel skládá hudbu?
- Dokážeme už říct co je klasická hudba? – závěrečné zhodnocení

Každý den byl zaměřen na dané téma a propojen poslechem klasické hudby. Skladby byly voleny tak aby co nejvíce zaujaly především děti. Proto jsem zvolila skladby od skladatelů, kteří se zabývali klasickou hudbou pro děti. Zde uvádím seznam všech využitých skladeb při mém hudebním projektu:

- Jakub Jan Ryba - Houslový koncert F-dur pro komorní orchestr a sólové housle
- W.A. Mozart: The Bird Catcher's Song , Kouzelná flétna
- Leoš Janáček – Liška Bystrouška
- Petr Iljič Čajkovskij – Labutí jezero
- Emil Hradecký – Jazzová etuda 4
- Johannes Brahms – Ukolébavka
- Petr Eben – Truvérská mše
- Bohuslav Martinů – Jaro v zahradě
- Wolfgang Amadeus Mozart – Wiegenlied (Lullaby)
- Ilja Hurník Pavoučí menuet
- Claude Debussy – Dětský koutek
- Sergejev Prokofjev – Pět'a a vlk

Hudební projekt měl, ale také přesnou strukturu, který se skládal z pěti částí.

Abych děti po snídani svolala na dané místo, vytvořila jsem si rituál. Pouštěla jsem dětem skladbu z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“. Následovalo vždy ranní cvičení, ty jsem střídala, jednou jsem využila cvičení se šátky, jindy protahovací cvičení. Ranní cvičení bylo zařazeno, především díky prosbě paní učitelky, Děti mají ranní cvičení zařazené vždy po snídani, proto jsem ho zařadila i do hudebního projektu.

Poté, co děti docvičily, přesunuli jsme se do třídy, buď se posadili ke stolům nebo na koberec. Kde následoval motivační rozhovor. Dále pak převážně skupinová, či individuální práce na daném tématu. Po ukončení práce na tématu jsem zařadila relaxaci, za doprovodu klasické hudby. Nebo jsem dětem pouštěla video záznam, v případě Lišky Bystroušky, Labutího jezera a kouzelné flétny.

Po ukončení relaxace jsme se s dětmi vždy přesunuli k hodnotící tabuli, kde zhodnotili daný den pomocí hodnotící tabule. Tu jsem vytvořila, jako nástroj evalvace dětí. Tabule je rozdělena na dvanáct dní a každé dítě zde má přiřazenou svou značku. U tabule jsou vždy při pravené kartičky – smutný smajlík, neutrální smajlík a veselý smajlík. Pod nimi se vždy nachází nalepovací papírky (zelený, modrá a červený).

Kvůli přehlednosti celé mé práce, jsem vytvořila tabulku, pod kterou nalezneme rozbor jednoho dne, rozpisy zbylých jedenácti dní jsou uvedeny v příloze P II.

Den	Téma	Cíle	Kompetence	Organizační metody a formy	Prostředky a pomůcky
1.	Klasická hudba	Představit klasickou hudbu Podpořit zájem o klasickou hudbu	Dítě rozezná klasickou hudbu od moderní Dítě rozezná základní znaky klasické hudby	Řízená činnost <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Hra 	CD přehrávač, flash disk Šátky, demonstrační obrázky hudebních nástrojů
2.	Koncert	Rozvíjet jemnou motoriku Rozvíjet společenské chování	Dítě přemístí drobné předměty Dítě rozezná společenské oblečení, na koncert	Skupinové vyučování <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Hra • Skupinová práce 	CD přehrávač, flash disk Šátky, postava nakreslená na A3 papíře, obrázky jednotlivých oblečení
3.	Hudební nástroje	Představit hudební nástroje Rozeznat hudební nástroje	Dítě pozná, alespoň pět hudebních nástrojů Dítě rozezná, alespoň pět hudebních nástrojů	Skupinové vyučování <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Skupinová práce 	CD přehrávač, flash disk Obrázky hudebních nástrojů, zvukový záznam hudebních nástrojů
4.	Rozdělení hudebních nástrojů	Představit hudební nástroje Naučit rozdělení hudebních nástrojů	Dítě pozná hudební nástroje Dítě rozdělí hudební nástroje na dechové, strunné, ...	Hromadné vyučování <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Demonstrace • Hra 	Obrázky hudebních nástrojů, hudební nástroje – klávesy, kytara, flétna, tamburína, triangel, CD přehrávač

5.	Muzikanti	Vyzkoušet hru na hudební nástroj Představit orchestr	Dítě si vyzkouší hru na hudební nástroj Dítě ví, kdo hraje v orchestru	Hromadné vyučování <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Hra • Skupinová práce 	Fotografie hudebníků při hře na hudební nástroj, obrázky orchestru, video Flash disk, počítač, projektor
6.	Dirigent	Rozvíjet hrou motoriku	Dítě ví, co dělá dirigent	Dramatizace <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Dramatizace • Demontrace 	Fotografie dirigenta, dirigentská hůlka, frak, CD přehrávač
7.	Orchestr	Rozvíjet hrou motoriku Rozvíjet rytmus Podporovat spolupráci	Dítě rozvíjí rytmus Dítě spolupracuje s ostatními	Dramatizace <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Skupinová práce • Dramatizace 	Orffovy nástroje, židle, fotografie orchestru, padák CD přehrávač
8.	Orchestr	Rozvíjet jemnou motoriku Podpořit fantazii a představivost	Dítě rozvíjí jemnou motoriku pomocí kresby Dítě rozvíjí svou představivost a fantazii pomocí kresby	Řízená činnost <ul style="list-style-type: none"> • Kresba • Rozhovor 	Výkres A4, vodové barvy, štětce, pastelky, tužky, prostěradlo, video záznam CD přehrávač, flash disk, projektor
9.	Notový zápis	Představit notový zápis Podporovat spolupráci	Dítě pozná rozdíl mezi knihou a notovým zápisem Dítě spolupracuje ve skupině	Skupinové vyučování <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Hra • Skupinová práce 	Knihy, notový zápis, noviny CD přehrávač, flash disk
10.	Noty	Představit noty Rozvíjet jemnou motoriku	Dítě pozná notu Dítě zapíše správně notu	Hromadné vyučování <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Kresba • Hra • Demontrace 	Papír A3, šablona noty, tužky, pastelky, fixy, voskovky, video záznam CD přehrávač, flash disk, projektor

11.	Hudební skladatel	Představit známé skladatele Rozvíjet rytmus	Dítě se seznámí se známými skladateli Dítě rozvíjí rytmus	Skupinové vyučování <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Skupinové vyučování 	Fotografie známých skladatelů, pastelky, fixy, výkresy A3 CD přehrávač, flash disk
12.	Klasická hudba	Podpořit zájem o klasickou hudbu Rozvíjet hrubou motoriku	Dítě projevuje zájem o klasickou hudbu Dítě vyjádří pocit pohybem	Řízená činnost <ul style="list-style-type: none"> • Rozhovor • Hra • Demonstrace 	Demonstrační obrázky – klasická hudba, audio ukázka CD přehrávač, flash disk

Tabulka 1 Struktura výstupů

Následně bych Vám chtěla představit konkrétní den, proto jsem vybrala první den hudebního projektu.

Poslech hudby: J.J.Ryba – houslový koncert F-dur pro komorní orchestr a sólové housle

Téma: Klasická hudba

Charakteristika dětí: Ve třídě bylo přítomno 17 dětí z 23, z toho 9 dívek a 8 chlapců. Děti jsou klidné, bez problémů mě přijali mezi sebe a sami byli zvědavé co budeme dělat a proč tam jsem. Ve třídě je jeden sourozenecký pár, chlapci jsou zároveň dvojčata. S nimi jsem měla asi největší problémy, neustále vyrušují a nevydrží pracovat pouze na jedné činnosti. Ve třídě jsou 3 děti s odkladem školní docházky.

Cíle:

- Představit klasickou hudbu
- Podpořit zájem o klasickou hudbu

Kompetence:

- Dítě rozezná klasickou hudbu, od moderní hudby
- Dítě rozezná základní znaky klasické hudby

Pedagogická strategie:

Organizační forma: Řízená činnost

Metody:

- rozhovor
- hra

Pomůcky, prostředky:

- Šátky, demonstrační obrázky hudebních nástrojů, skladba – J.J.Ryba – houslový koncert F-dur pro komorní orchestr a sólové housle
- CD přehrávač, flash disk

Průběh výstupu: Motivační rozhovor

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „Once Upon A December“. Tato píseň se stane i našim rituálem, budu ji vždy pouštět na začátku mého výstupu.

Poté co děti dosednou do kruhu začnu se děti ptát: „Děti, co Vás jedním slovem napadne, když řeknu hudba?“ Děti mi budou odpovídat: zpěv, písnička, klavír, flétna atd. Rozhovor budu podporovat obrázky s motivy hudby, především hudebních nástrojů (např.: housle, klavír, nota, zpívající děti, ...).

Tanec se šátky

Následně zvolím ranní cvičení, tanec se šátečky, na skladbu J. J. Ryby - Houslový koncert F-dur pro komorní orchestr a sólové housle. Od paní učitelky jsem se dozvěděla již v minulém týdnu, že děti ze všeho nejraději tančí se šátky, proto jsem si zvolila tuto aktivitu. Skladba trvá 11 minut proto jsem ji zkrátila a rozdělila na dvě části (druhou část skladby jsme využila v relaxaci). Děti budou podle mě tančit se šátkem na hudbu, následně je nechám, aby sami vyjádřily pohybem to, co slyší.

Motivační rozhovor

Poté co děti dotančí pustím znovu písničku, kterou jsem zvolila jako rituál a děti se znovu posadí do kruhu. Děti rozdělím do menších skupinek, každá skupinka pak dostane obrázky hudebních nástrojů. Dětem budu pouštět zvuky jednotlivých hudebních nástrojů. Děti budou mít za úkol se ve skupince domluvit, který hudební nástroj zazněl a dle toho zvednout obrázek s hudebním nástrojem.

Relaxace

Děti si lehnou na zem, pustím jim druhou část hudební ukázky. Děti budou ležet na zádech a poslouchat, tím se postupně zklidní.

Hodnocení – kreslíme hudební nástroje

Na závěr děti pošlu ke stolečkům, poprosím je, aby mi nakreslili obrázek spojený s klasickou hudbou, pokud některé děti nebudou chtít kreslit dám jim za úkol vymalovat mi, alespoň omalovánku s tematikou hudby.

Něž se s dětmi rozloučím, poprosím děti, aby si zahrály na paní učitelku a ohodnotili, zda se jim celý výstup líbil či nelíbil. K tomu si připravím velkou tabuli, rozdělenou na 12 výstupů, a také pro každé dítě zvlášť. U tabule budou vždy připravené kartičky – smutný smajlík, neutrální smajlík a veselý smajlík). Děti budou mít jednotlivě přilepit smajlík, který vystihuje jejich náladu.

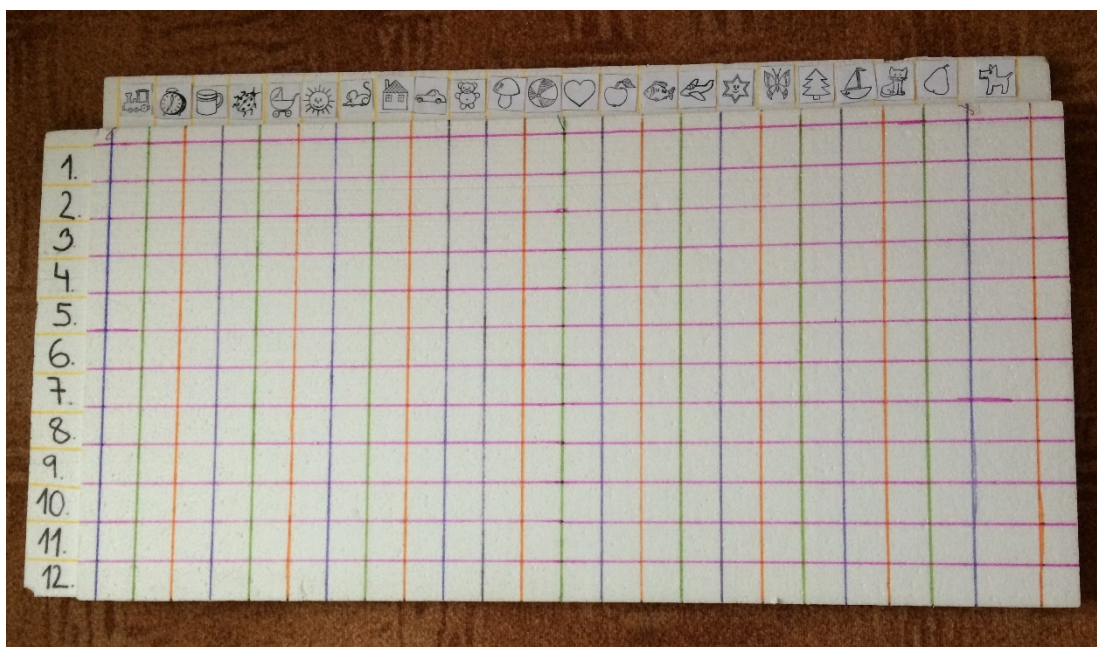
Další popisy zbylých dnů jsem uvedla do příloh. Jedná se vždy o přípravy celého výstupu, proto jsou psány v budoucím čase.

7 EVALUACE

Na evalvací jsem se dívala ze tří stran. Jednak mě hodnotili po každém výstupu děti, následně paní učitelky. Na závěr jsem si vytvořila vlastní autoevaluaci. V následujících podkapitolách se shrnu veškeré evaluace.

7.1 Evaluace dětí

Nástrojem evaluace dětí se stala tabule (obr. 1), kterou jsem vytvořila před realizací hudebního projektu. Je vytvořena z polystyrénu, rozdělena na dvanáct dní (postranní část tabule) a na horní straně je přilepeno 23 značek dětí, které mě hodnotily.

Obrázek 1 Hodnotící tabule

Značky jsem dostala od paní učitelky i s jmenným seznamem, tak aby byla zachována anonymita mateřské školy.

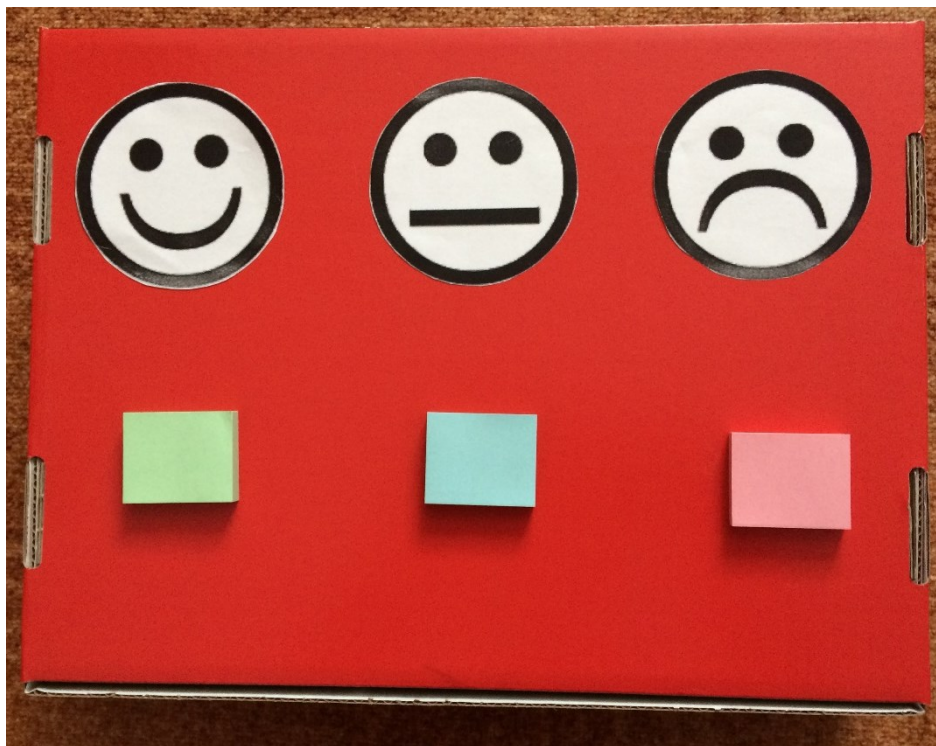
Po každém výstupu jsme se přesunuli, k této tabuli a děti mě postupně měly hodnotit. Měly hodnotit jednak celkový den, tak i mě.

K této tabuli byla také vytvořena menší tabule (obr.2), na které jsou přilepeny tři „smajlíčky“. Ty znázorňují náladu, pocit z celého výstupu. První smajlík se usmívá a znamená, že se dítěti celý výstup líbil.

Následuje smajlík, který je neutrální, znamená že se dítěti něco líbilo a něco zase ne, proto se nemůže rozhodnout, který smajlík by spíše dal. Poslední smajlík je zamračený, znamená tedy, že se dítě nudilo, nebavilo ho to nebo se něco stalo.

Pod každým smajlíkem se nacházely přilepovací kartičky, pod úsměvem se nacházeli zelené kartičky, pod neutrálním smajlíkem, pak modré a pod zamračeným smajlíkem červené.

Tyto kartičky pak děti přilepovali pod svou značku vždy k patřičnému dni.

Obrázek 2 Tabule se „smajlíky“

Následně předkládám celkové hodnocení dětí převedené do tabulky vytvořené v excelu, pro větší přehlednost. Veškeré fotografie tabule z jednotlivých dní se nachází v příloze P I. Žlutou barvou jsou vždy označeny děti, které daný den chyběli, a proto nemohli hodnotit patřičný den.

	1. den	2. den	3. den	4. den	5. den	6. den	7. den	8. den	9. den	10. den	11. den	12. den
mašina		:-	:-)	:-)	:-)		:-(	:-)	:-)	:-	:-)	
budík	:-)			:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-
hrnek	:-(	:-)	:-	:-	:-)	:-(	:-)	:-)	:-(	:-	:-)	:-)
beruška	:-)	:-(		:-	:-	:-)	:-	:-)	:-	:-)	:-)	:-)
kočárek	:-		:-	:-	:-	:-	:-	:-	:-	:-	:-	:-
slunce		:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-(	:-)	:-)	:-		:-
myš	:-)		:-)	:-)	:-)	:-(	:-	:-	:-	:-)	:-)	:-)
doměk	:-)	:-(		:-)	:-	:-	:-)		:-	:-)	:-)	:-)
auto	:-	:-)	:-	:-)	:-)	:-)	:-	:-	:-(			:-)
medvěd	:-)	:-(	:-	:-			:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)
hřib		:-	:-	:-(	:-	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)		:-)
balón	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)
srdce	:-)		:-	:-	:-	:-	:-		:-(	:-)	:-)	:-)
jablko	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-(	:-)	:-)	:-(	:-(	:-)	:-)
ryba		:-	:-	:-	:-)	:-)	:-(	:-)		:-)	:-)	:-)
letadlo	:-)		:-)	:-)	:-)	:-	:-	:-)	:-)	:-)	:-)	:-(
hvězda	:-		:-	:-	:-	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)
motýl	:-)	:-		:-	:-)	:-	:-(	:-	:-)	:-	:-)	:-
strom		:-(	:-(		:-)	:-)	:-	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)
loď	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)
kočka	:-)	:-)	:-	:-	:-	:-	:-	:-	:-	:-)	:-)	:-)
hruška		:-)	:-(	:-(	:-(	:-)	:-	:-(	:-)	:-	:-(	:-)
pes	:-)		:-)	:-	:-(		:-)	:-)	:-)	:-)	:-)	:-)

Tabulka 2 Evaluace dětí

Při evalvací dětí jsem se zaměřila na zjištění, který den se dětem nejvíce líbil a na den, který měl nejmenší úspěch u dětí. Proto jsem si tuto tabulku předělala, tak že jsem na místo smajlíků dosazovala hodnoty od mínus jedné do jedné. Tedy zamračený smajlík byl nahrazen číslovkou mínus jedna, neutrální nula a usměvavý smajlík jedna.

	1. den	2. den	3. den	4. den	5. den	6. den	7. den	8. den	9. den	10. den	11. den	12. den
mašina	0	-1	1	1	1		-1	1	1	0	1	
budík	1			1	1	1	1	1	1	1	1	0
hrnek	-1	1	0	0	1	-1	1	1	-1	0	1	1
beruška	1	-1		0	0	1	0	1	0	1	1	1
kočárek	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
slunce		1	1	1	1	1	-1	1	1	0		0
myš	1		1	1	1	-1	0	0	0	1	1	1
domek	1	-1		1	0	0	1		0	1	1	1
auto	0	1	-1	1	1	1	0	0	-1			1
medvěd	1	-1	0	0			1	1	1	1	1	1
hřib		0	0	-1	0	1	1	1	1	1		1
balón	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
srdce	1		0	0	0	0	0		-1	1	1	1
jablko	1	1	1	1	1	-1	1	1	-1	-1	1	1
ryba		0	0	0	1	1	-1	1		1	1	1
letadlo	1		1	1	1	0	0	1	1	1	1	-1
hvězda	0		0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
motýl	1	0		0	1	0	-1	0	1	0	1	0
strom		-1	-1		1	1	0	1	1	1	1	1
loď	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
kočka	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
hruška		1	-1	-1	-1	1	0	-1	1	0	-1	1
pes	1		1	0	-1		1	1	1	1	1	1

Tabulka 3 Evaluace dětí

Z této tabulky jsem vypočítala pomocí aritmetického průměru hodnoty, které mi ukázaly, který den byl nejméně úspěšný a který nejúspěšnější.

	1. den	2. den	3. den	4. den	5. den	6. den	7. den	8. den	9. den	10. den	11. den	12. den
mašina		-1	1	1	1		-1	1	1	0	1	
budík	1			1	1	1	1	1	1	1	1	0
hrnek	-1	1	0	0	1	-1	1	1	-1	0	1	1
beruška	1	-1		0	0	1	0	1	0	1	1	1
kočárek	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
slunce		1	1	1	1	1	-1	1	1	0		0
myš	1		1	1	1	-1	0	0	0	1	1	1
domek	1	-1		1	0	0	1		0	1	1	1
auto	0	1	-1	1	1	1	0	0	-1			1
medvěd	1	-1	0	0			1	1	1	1	1	1
hřib		0	0	-1	0	1	1	1	1	1		1
balón	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
srdce	1		0	0	0	0	0		-1	1	1	1
jablko	1	1	1	1	1	-1	1	1	-1	-1	1	1
ryba		0	0	0	1	1	-1	1		1	1	1
letadlo	1		1	1	1	0	0	1	1	1	1	-1
hvězda	0		0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
motýl	1	0		0	1	0	-1	0	1	0	1	0
strom		-1	-1		1	1	0	1	1	1	1	1
loď	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
kočka	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
hruška		1	-1	-1	-1	1	0	-1	1	0	-1	1
pes	1		1	0	-1		1	1	1	1	1	1
průměr	0,71	0,19	0,26	0,36	0,50	0,35	0,26	0,67	0,41	0,64	0,85	0,73

Tabulka 4 Aritmetický průměr

Dle této tabulky jsem zjistila, že nejúspěšnější byl jedenáctý den a nejméně úspěšný byl druhý den.

Následně uvádím celkovou tabulku i s úspěšností. Tedy pod tabulkou jsou umístění místo od prvního do jedenáctého. Seřadila jsem je podle hodnoty aritmetického průměru od největší po nejmenší hodnotu.

Překvapilo mě, že třetí a sedmý den měly stejnou úspěšnost, proto se umístili na desátém místě.

	1. den	2. den	3. den	4. den	5. den	6. den	7. den	8. den	9. den	10. den	11. den	12. den
mašina		-1	1	1	1		-1	1	1	0	1	
budík	1			1	1	1	1	1	1	1	1	0
hrnek	-1	1	0	0	1	-1	1	1	-1	0	1	1
beruška	1	-1		0	0	1	0	1	0	1	1	1
kočárek	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
slunce		1	1	1	1	1	-1	1	1	0		0
myš	1		1	1	1	-1	0	0	0	1	1	1
domek	1	-1		1	0	0	1		0	1	1	1
auto	0	1	-1	1	1	1	0	0	-1			1
medvěd	1	-1	0	0			1	1	1	1	1	1
hřib		0	0	-1	0	1	1	1	1	1		1
balón	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
srdce	1		0	0	0	0	0		-1	1	1	1
jablko	1	1	1	1	1	-1	1	1	-1	-1	1	1
ryba		0	0	0	1	1	-1	1		1	1	1
letadlo	1		1	1	1	0	0	1	1	1	1	-1
hvězda	0		0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
motýl	1	0		0	1	0	-1	0	1	0	1	0
strom		-1	-1		1	1	0	1	1	1	1	1
loď	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
kočka	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
hruška		1	-1	-1	-1	1	0	-1	1	0	-1	1
pes	1		1	0	-1		1	1	1	1	1	1
průměr	0,71	0,19	0,26	0,36	0,50	0,35	0,26	0,67	0,41	0,64	0,85	0,73
úspěšnost	3.	11.	10.	8.	6.	9.	10.	4.	7.	5.	1.	2.

Tabulka 5 Úspěšnost

Po každém hodnocení jsem se dětí, které dali neutrálního nebo zamračeného smajlíka, co se jim nelíbilo. Většinou mi odpovídali, že chtěli jít ven nebo že se jim skladba nelíbila. Je zajímavé, že děti, které následující týden chyběli mi dali zamračeného smajlíka. Myslím si, že zdravotní stav, ale i duševní stav dítěte se mohl projevit na hodnocení dítěte.

7.2 Evaluace paní učitelky

Paní učitelky jsem poprosila o hodnocení mých výstupů. Abych jim usnadnila práci, ale také abych jim ukázala, na co se mají zaměřit, vytvořila jsem tabulku, do které si mohli dělat poznámky.

Organizace	
Aktivizace dětí	
Náročnost úkolů pro dítě	
Chyby při práci s dětmi	
Přínos pro další práci	
Náměty pro zlepšení	

Tabulka 6 Evaluace učitelky

Bohužel jsem měla problém s vyhodnocováním. Často odpovídali pouze jedním slovem, například „v pořádku“ nebo „ok“. Proto jsem paní učitelku po každém výstupu poprosila o podrobnější názor na můj výstup.

Celkový hudební projekt paní učitelky zaujal, nikdy se s podobným projektem nesetkali a byly rády, že jsem se rozhodla pro jejich mateřskou školu. Nejvíce je zaujal výběr skladeb, prozradily mi, že znali pouze pohádkové zpracování skladby Liška Bystrouška.

V rámci celého projektu mi nijak nevytýkaly organizaci. Jediné, o co mě požádaly, bylo zařazení ranního cvičení do mého projektu. Nabídly se mi, že mi s ním kdykoliv pomůžou, nebo mi poradí, jak si s ranním cvičením poradit (např. jaké cvik mám zařadit).

V rámci organizace vytkly, že děti často nechávám sedět na židlích. Vysvětlila jsem jim, že tím dětem dávám pevný bod, mám špatné zkušenosti s tím, když děti sedí v kruhu na koberci. Po tom vysvětlení to již nezmiňovaly.

Některé výstupy jim přišly příliš ve spěchu, kdyby bylo vidět, že mám pro děti připravený program, ale jsem omezená časem. Proto by tento projekt měl být dlouhodobější. Spíše než projekt by se klasická hudba a poslechové cvičení mělo zařadit do průběhu celého roku než do dvanácti dnů.

V rámci aktivizace dětí se mi paní učitelky nezmínily. Při druhém výstupu jen zmínily, že tento bod je v pořádku.

Když jsem poprvé přišla do mateřské školy, měly paní učitelky strach, že klasická hudba a poslech samotný je pro děti moc náročný a nezáživný. Když mě, ale po každé výstupu hodnotily začínaly, tím že je můj výstup překvapil. Když jsme se bavily po posledním výstupu, byly rády, že celkový projekt byl pro děti, dle jejich výrazů, zábavný, poučný, ale také ne příliš náročný.

Když jsem s nimi řešila mé chyby při práci s dětmi, říkaly, že výrazných chyb si nikdy nevyšimly. Občas mi poklesl hlas, ale po chvíli jsem, ale již mluvila dostatečně hlasitě. Další drobnou chybou bylo časté přecházení z místnosti do místnosti, ale chápaly, že by se to nestalo, kdybych nemusela zařadit ranní cvičení.

Celkový hudební projekt je zaujal, ale klasickou skladbu do své práce zařazovat nechtějí. Z důvodů toho, že jim přijde příliš náročná pro dítě, a nevědí, jak by ji měly využít. Jediné, co by z mých výstupů využili, byla relaxace. Tu v mateřské škole téměř nevyužívají, a proto je překvapilo, že se děti dokázaly na chvíli zklidnit a zaposlouchat do skladby.

Hudební projekt, by sice nezařadily do své práce, ale i tak byl pro ně přínosem pro jejich praxi.

7.3 Autoevaluace

I když jsem se zpočátku celého hudebního projektu bála, na konci jsem byla ráda, že proběhl tak jak jsem si představovala. Především díky tomu, že jsem si vytvořila několik pomůcek, které mi celou práci usnadnily.

Mateřská škola mi v mnoha ohledech vyšla vstříc, nezískala jsem, ale povolení fotografovat, či natáčet. Toto se stalo značnou překážkou při mé práci.

Na začátku mé práce mi nejvíce struktura každého výstupu, byla pro mě oporou a také vodítkem pro každý výstup. Strukturou jsem dávala i přesný řád dětem, pro které jsem hudební projekt vytvořila především.

Měla jsem, ale strach, že děti tento projekt nezaujme, nebude pro ně atraktivní nebo zábavný. Proto jsem se snažila volit skladby, které jsou určeny pro děti. Často se mě ostatní ptaly, jak docílit toho, aby děti klasická hudba zaujala. A jsem moc ráda, že jsem docílila toho, že jsem pro děti vytvořila dvanáct zábavných dnů, které tvořili hudební projekt.

Největším problémem bylo časové omezení tohoto projektu. Před realizací jsem se bála, že dvanáct výstupů je pro děti moc zdlouhavé. Bohužel se potvrdil pravý opak, tím že jsem se omezila na dvanáct dnů, jsem musela urychlit všechny aktivity, abych dokázala obsáhnout veškeré aktivity. Občas mi přišlo, že to musí být pro děti zmatené. Byla jsem proto překvapená, že si děti veškeré aktivity pamatovaly.

Další problém, který jsem řešila byla témata mých výstupů. Zprvu jsem nevěděla, jak mám klasickou hudbu zakomponovat do celkového výstupu. Proto jsem si vytvořila nejdříve otázky, na které jsem chtěla, aby děti dokázaly odpovědět.

Volila jsem vhodné postupy a aktivity, které jsem si vytvářela sama. Snažila jsem se o to, aby se aktivity neopakovaly. Nechtěla jsem se soustřeďovat pouze na vysvětlování, ale chtěla jsem, aby mi děti samy odpovídaly na otázky a projevovaly tak svůj názor. Jako metodu jsem nejčastěji využívala rozhovor. Přesněji jsem do každého výstupu zařadila motivační rozhovor. Děti mi tak sdělovaly vlastní názory a já jsem byla pouze v roli moderátora, tak abych nezasahovala do odpovědí dětí. Tuto metodu se při mé realizaci projeví jako nejvhodnější. Děti byly nadšené, že mi můžou něco vysvětlit, předstírala jsem, že o daném tématu moc nevím. Děti se pak hlásily a chtěli mi poradit, pomoci nebo odpovědět.

Když jsem do mateřské školy přišla poprvé dozvěděla jsem se, že by bylo vhodné do mých příprav zařadit ranní cvičení. Proto jsem přemýšlela nad tím, jak ho zařadit do hudebního

projektu. Vybírala jsem proto cvičení, při kterém jsem využila klasickou hudbu. Od paní učitelky jsem se dozvěděla, že děti nejraději tančí se šátky. Proto jsem se tanec se šátky rozhodla využívat nejčastěji. Když jsme pak s dětmi probíraly hudební nástroje, vzpomněla jsem si na písničku „Já jsem muzikant“, proto jsem ji děti naučila a následně využila pro ranní cvičení.

Do realizace značně zasáhl i plán mateřské školy. Děti jezdily na plavání, měly často besedy, koncerty a divadla. Proto mi to narušilo původní záměr, hudební projekt jsem původně chtěla realizovat vždy tři dny v týdnu. Původně byl naplánován na leden, bohužel projekt probíhal od ledna do začátku března.

Celý hudební projekt je propojen s klasickou hudbou, které jsem nikdy nevěnovala velkou pozornost. Klasická hudba, kterou jsem využila mě oslovila natolik, že ji ráda využiji i při mně praxi.

8 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Hudební projekt je určen pro děti předškolního věku, kvůli náročnosti poslechových cvičení s využitím klasické hudby. Pokud bychom chtěly klasickou hudbu využít pro mladší děti, doporučila bych ji zařadit pro relaxaci. Například při odpolední odpočinku. Namísto toho, abychom četli dětem pohádku můžeme využít skladbu Pět'a a vlk, od S. Prokofjevova. Zde je spojené mluvené slovo a klasická hudba.

Největší pozornost bychom měli věnovat výběru skladeb. Osobně jsem volila klasickou hudbu a skladatele, kteří se zabývají klasickou hudbou pro děti. Dále bychom se měli zaměřit na délku skladby, klasická hudba je pro děti náročná, proto se mi osvědčilo, že děti vnímají skladbu maximálně dvě minuty. Následně jejich pozornost upadá a začínou se zabývat jinými činnostmi a podměty ve svém okolí.

Hudební projekt jsem realizovala v průběhu dvanácti dnů. Doporučovala bych, ale hudební poslech zařadit do celkové práce v průběhu roku. Tím, že jsem střídala 12 skladeb, nemohli děti pochopit hloubku skladby. Při opakovaném poslechu by je, dle mého názoru, daná skladba oslovila více. Než jen v průběhu dvaceti minut.

Když se rozhodneme pro poslech klasické hudby v prostředí mateřské školy, měly bychom vědět, jak ji chceme zakomponovat do své přípravy. Nejvhodnější je zapojit ji do jistého tématu. Osobně jsem zvolila téma klasická hudba a snažila jsem se dětem představit vše co k ní patří. Lze také spojit aktivity a skladbu. Existuje několik zpracování Lišky Bystroušky od Leoše Janáčka.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem chtěla vyvrátit fakt, že mnoho lidí vnímá hudební výchovu, pouze po stránce zpěvu. Hudební výchova je po stránce obsahu pestrá a pro děti zábavná. Bakalářská práce je zaměřena na poslechové činnosti a klasickou hudbu.

V teoretické části jsem se snažila sumarizovat veškeré dosavadní poznatky. Zaměřila jsem se především na poslech hudby v mateřské škole.

Podářilo se mi naplnit veškeré cíle, které jsem si stanovila. A to jak v praktické, tak v teoretické části.

Při realizaci hudebního projektu jsem zjistila, že děti nejvíce baví aktivity, u kterých mohou projevit svůj názor. Zaujaly je také hry, při kterých mohli být aktivní. Osvědčilo se mi, že děti milují hudbu propojenou s pohybem, ale také rády hrají na hudební nástroje. Byla jsem ráda, když jsem viděla, že jim hudba přináší radost.

Tato práce mi přinesla mnoho pozitivních poznatků a dovedností pro mé další pedagogické působení. Jsem si jistá, že i nadále budu zařazovat do mé budoucí práce poslechové činnosti a pokusím se zakomponovat i klasickou hudbu. Práce mi rozšířila a prohloubila můj osobní vztah k poslechovým činnostem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] MARTINEAU, Jason. Tajemství hudby: melodie, rytmus, harmonie. Praha: Dokořán, 2012, 66 s. Pergamen. ISBN 978-80-7363-394-3.
- [2] POLEDŇÁK, Ivan. ABC Stručný slovník hudební psychologie. Praha: Editio Supraphon, 1984.
- [3] VÁŇOVÁ, Hana. Integrace sluchových a vizuálních představ při poslechu hudby in HAZUKOVÁ, Helena a kol. Rozvíjíme rozumové schopnosti dětí: dítě a jeho psychika – poznávací schopnosti a funkce. Praha: Raabe, c2014, s. 81-105. ISBN 978-80-7496-169-4.
- [4] LIŠKOVÁ, Marie. Hudební činnosti v předškolním vzdělávání. Dotisk 2. vyd. Praha: Raabe, c2006, 165 s. Komplexní metodiky jednotlivých oblastí předškolního vzdělávání. ISBN 978-80-87553-65-7.
- [5] Jistel, P., Kunovjánek, L. O novém pojetí hudební výchovy na mateřské škole. Předškol- ská výchova 1971/72, roč. XXVI, č. 9, s. 245.
- [6] PETRŮ-KICKOVÁ, Pavla. Poznáváme, hýbeme se a tvoříme: činnosti pro děti od 2 do 3 let. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1182-2.
- [7] SEDLÁK, František. Hudební vývoj dítěte: analytická studie. 1. vyd. Praha: Supraphon, 1974. Comenium musicum (Supraphon). SEDLÁK, František a Hana VÁŇOVÁ. Hudební psychologie pro učitele. Praha: Karolinum, 2013, 406 s. ISBN 978-80-2462060-2.
- [8] FRANĚK, Marek. Hudební psychologie. 1. dotisk 1. vydání. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2007. ISBN 987-80-246-09652.
- [9] POWELL, John. Jak funguje hudba: průvodce posluchače vědou a psychologii krásných zvuků. Praha: Dokořán, 2012, 235 s. Aliter. ISBN 978-80-7363-400-1
- [10] SIMS, Wendy L. Effects of Free Versus Directed Listening on Duration of Individual Music Listening by Prekindergarten Children. Journal of Research in Music Education [on- line]. MENC: National Association for Music Education, 2005, 53(1), 7886 [cit. 2017-09- 26]. DOI: 10.2307/3345608. ISSN 00224294.
- [11] POLEDŇÁK, Ivan. Hudba jako problém estetiky. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2006, 287 s. ISBN 80-246-1215-1.

- [12] ZEZULA, Jiří a Olga JANOVSÁ. Hudební výchova v mateřské škole: (metodika) : učebnice pro 2. až 4. ročník studijního oboru Učitelství pro mateřské školy na středních pedagogických školách i pro praxi učitelek mateřských škol. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. Učebnice pro střední školy (Státní pedagogické nakladatelství).
- [13] RAKOVÁ, Milena, Ljuba ŠTÍPLOVÁ a Alena TICHÁ. Zpíváme a nasloucháme hudbě s nejmenšími. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-543-1.
- [14] KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. Teorie a praxe projektové výuky. Brno: TAVA Graphical, 2006, 160 s. ISBN 80-210-4142-0.
- [15] TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. Učíme v projektech. Praha: Portál, 2009, 176 s. ISBN 978-80-7367-527-1
- [16] KOLINGEROVÁ, Aneta. *Poslech hudby v mateřské škole*. České Budějovice, 2016. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce PaedDr. Alena Váchová.
- [17] KOUTNÍKOVÁ, Lenka. *PROJEKTOVÁ VÝUKA V MATEŘSKÉ ŠKOLE*. Olomouc, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PhDr. Michaela Prášilová, Ph.D.
- [18] HARTLOVÁ, Heda. *VYUŽITÍ PROJEKTOVÉ METODY V MATEŘSKÉ ŠKOLE*. Olomouc, 2007. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce PaedDr. Miluše Rašková, Ph.D.
- [19] OMELKOVÁ, Kateřina. *Hudba jako prostředek pro podporu rozvoje dětského potenciálu v Jihoafrické republice*. Brno, 2014. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Ing. Ivo Zdráhal, Ph.D.
- [20] CHLUBNÁ, Dagmar. *ROZVÍJENÍ HUDEBNOSTI U DĚTÍ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU PŘI VOLNOČASOVÝCH AKTIVITÁCH*. České Budějovice, 2012. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Mgr. Karel Ochozka.
- [21] KARWACKÁ, Karina. *Reflexe hudební výchovy v současné mateřské škole*. Praha, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Mgr. Jaroslava Lojďová.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Hodnotící tabule	34
Obrázek 2 Tabule se „smajlíky“	35

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Struktura výstupů.....	30
Tabulka 2 Evaluace dětí.....	36
Tabulka 3 Evaluace dětí.....	37
Tabulka 4 Aritmetický průměr	37
Tabulka 5 Úspěšnost.....	38
Tabulka 6 Evaluace učitelky.....	39

SEZNAM PŘÍLOH

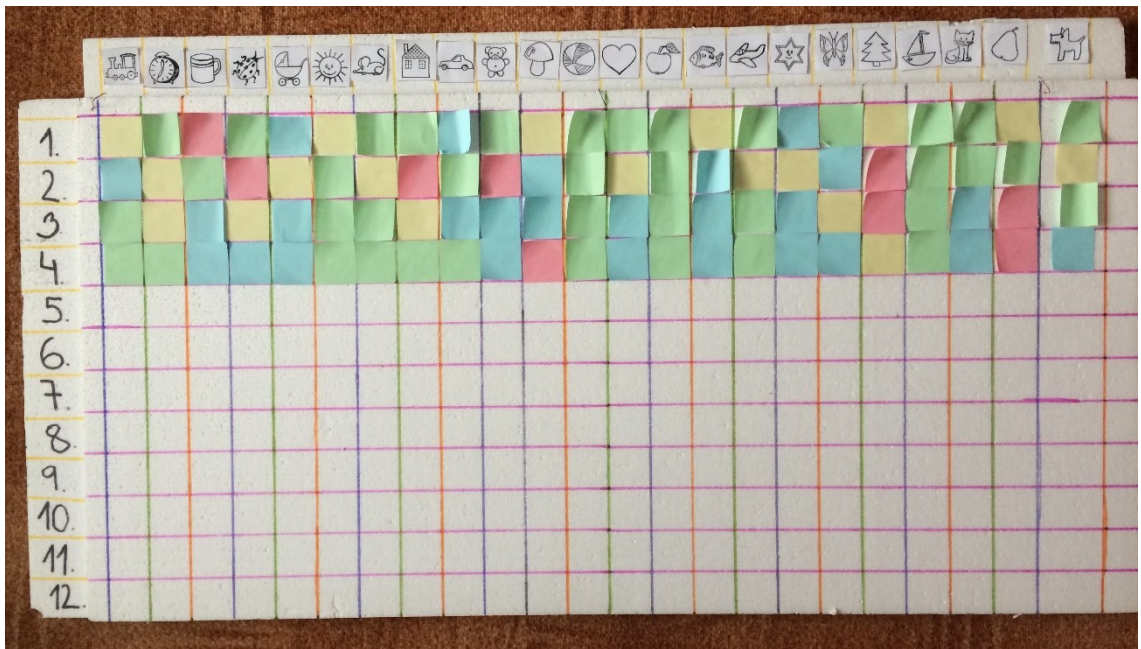
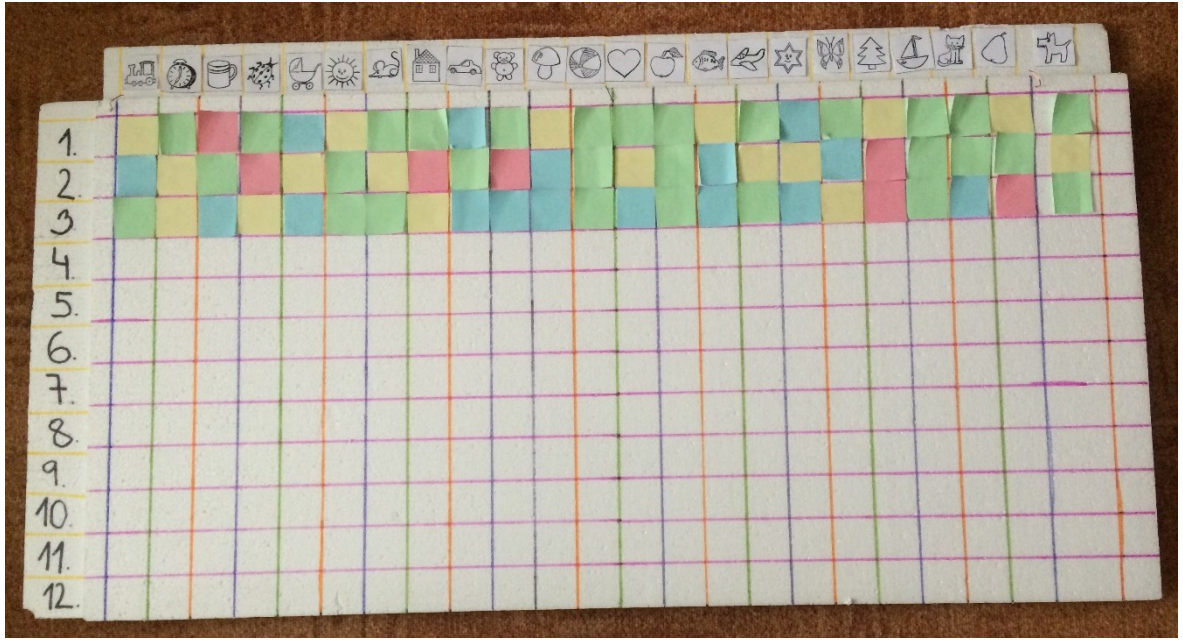
P I. – fotografie – evaluace dětí

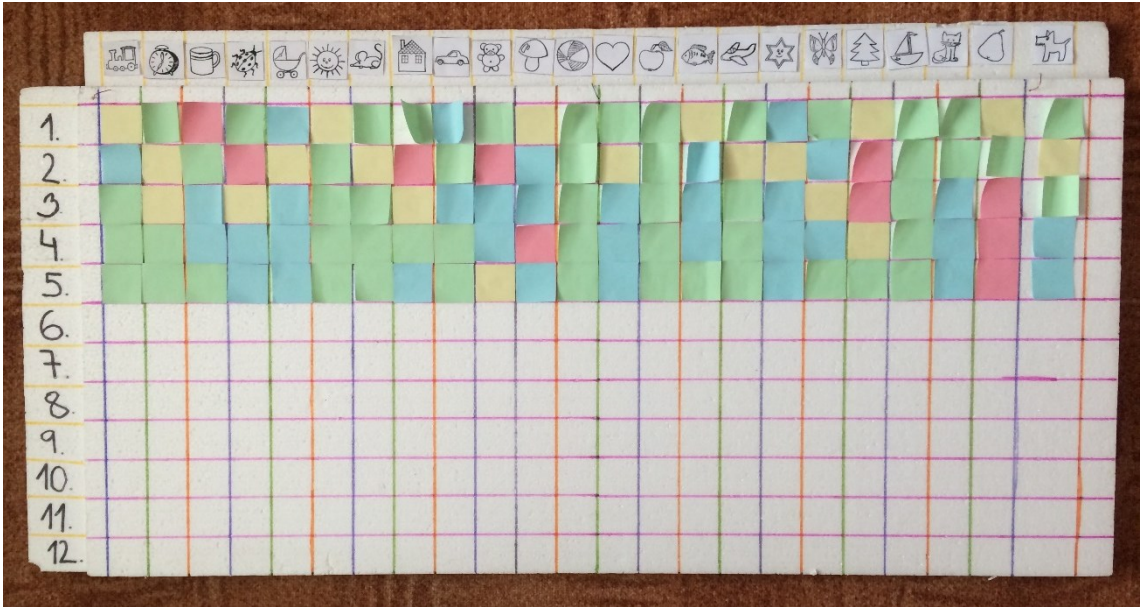
P II. – struktura výstupů – druhý až dvanáctý den

PŘÍLOHA P I: FOTOGRAFIE – EVALUACE DĚTÍ

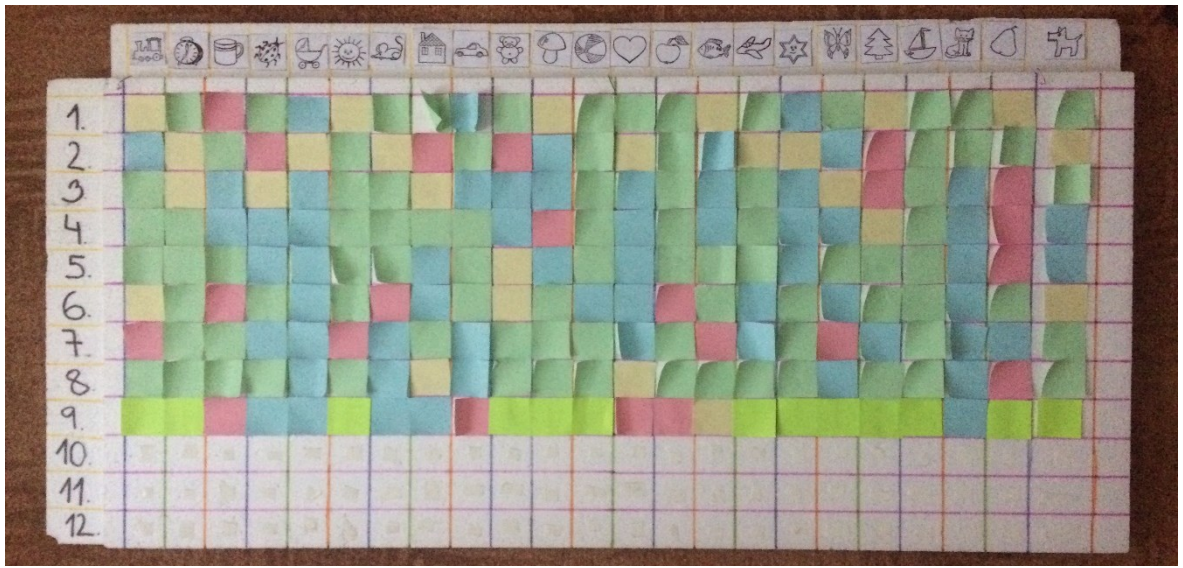
A grid for evaluating children's photos. The top row contains 20 icons: a tractor, clock, cup, sun, baby carriage, sun, house, car, flower, mushroom, globe, heart, apple, fish, leaf, star, butterfly, tree, sailboat, cat, and dog. The grid has 12 rows, numbered 1 to 12 on the left. Row 1 has colored markers in the following columns: 1 (yellow), 2 (green), 3 (red), 4 (green), 5 (blue), 6 (yellow), 7 (green), 8 (blue), 9 (yellow), 10 (green), 11 (yellow), 12 (green).

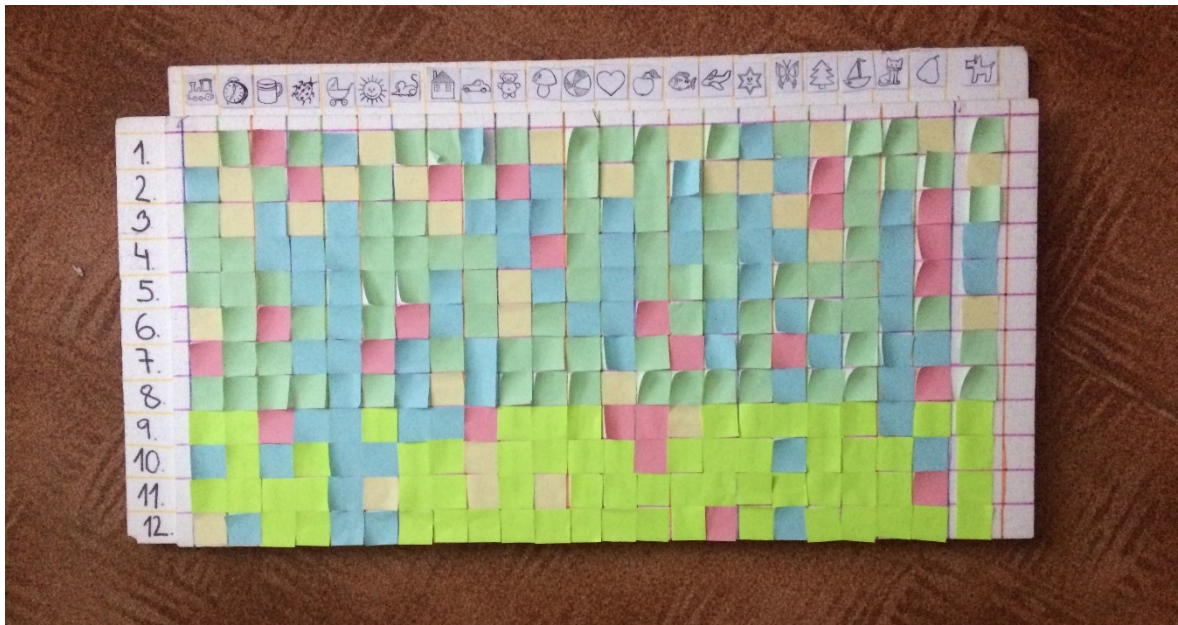
A grid for evaluating children's photos, identical in structure to the one above. The top row contains 20 icons: a tractor, clock, cup, sun, baby carriage, sun, house, car, flower, mushroom, globe, heart, apple, fish, leaf, star, butterfly, tree, sailboat, cat, and dog. The grid has 12 rows, numbered 1 to 12 on the left. Row 1 has colored markers in the following columns: 1 (yellow), 2 (green), 3 (red), 4 (green), 5 (blue), 6 (yellow), 7 (green), 8 (blue), 9 (yellow), 10 (green), 11 (yellow), 12 (green). Row 2 has colored markers in the following columns: 1 (blue), 2 (yellow), 3 (green), 4 (red), 5 (yellow), 6 (green), 7 (red), 8 (blue), 9 (yellow), 10 (green), 11 (blue), 12 (green).

PŘÍLOHA P II: STRUKTURA VÝSTUPŮ – DRUHÝ AŽ DVANÁCTÝ DEN

2. den

Skladba: Petr Iljič Čajkovskij – Labutí jezero

Rituál

Poté co děti dosnídají pustím písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“, aby se děti přesunuly do tělocvičny. Po předchozí domluvě děti dotančí do místnosti a postaví se na připravené značky (barevné puntíky na zemi).

Tanec se šátky

Následně zvolím ranní cvičení, tanec se šátečky, na skladbu J. J. Ryby - Houslový koncert F-dur pro komorní orchestr a sólové housle. Toto cvičení zařadím do výstupu, aby si děti zopakovaly, co dělaly minule. Děti budou chvíli tančit podle mě, na hudbu, následně je nechám, aby sami vyjádřily pohybem to, co slyší.

Motivační rozhovor

Děti se následně posadí na připravené židličky do půlkruhu, tak aby všichni viděli na zem a zároveň na mě. Na zem položím dva velké výkresy, na kterých budou nakresleny postavy. Na jednom žena, a na druhém muž. Děti se zeptám, zda maminka s tatínkem chodí na koncerty. Pokud řeknou některé, že ano tak se jich zeptám, co si oblečou na sebe. S dětmi si budu povídat o tom kdo všechno může jít na koncert vážné hudby.

Následně se děti rozdělí na kluky a holky, chlapci dostanou postavu muže a sadu oblečení a dívky postavu ženy a sadu oblečení. V sadě bude oblečení jak na koncert, tak na sport, odpočinek atd. děti budou mít za úkol oblečení vytřídit a následně obléct a připravit na koncert, na který se za chvíli vydáme.

Během práce děti si připravím video ze záznamu baletu (Petr Iljič Čajkovskij – Labutí jezero), které dětem následně pustím za to, že správně postavy oblékly. Pokud děti obléknou nesprávně pokusíme se společně přijít na to co je špatně.

Relaxace

Následuje tedy video ukázka, následně si s dětmi lehne na zem a zaposloucháme se do hudební ukázky znovu. Děti budou ležet na zádech a poslouchat, tím se postupně zklidní.

Hodnocení

Po skončení děti opět jednotlivě zhodnotí to, co se naučili a jak se jim líbil můj výstup. Opět tedy dostanou tabuli a budou přilepovat smajlíky podle nálady ke své značce.

3. den

Poslech hudby: Johannes Brahms – Ukolébavka

Motivační rozhovor

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“. Tato píseň se stane i našim rituálem, budu ji vždy pouštět na začátku mého výstupu.

Poté co děti dosednou do kruhu začnu se děti ptát: „Děti, co Vás jedním slovem napadne, když řeknu hudební nástroj?“ Děti mi budou odpovídat: klavír, flétna, hra atd. Rozhovor budu opět podporovat obrázky s motivy hudebních nástrojů (např.: housle, klavír, nota, zpívající děti, ...). Děti se dále budu ptát, zda už hráli na některý hudební nástroj, či zda se učí na některý hrát. Následně děti řeknu, aby se postavily na připravené značky, abychom se mohli hudebně rozcvičit.

Hudební rozcvička

Poté co se děti postaví na značky, vysvětlím, co budeme dělat. „Děti představte si, že umíte hrát na všechny hudební nástroje. Ano, opravdu na všechny. Umíme hrát na klavír, ...“ Pomocí pantomimy a pohybu celého těla, znázorňujeme hru na hudební nástroje. Následně si spolu zazpíváme písničku „Já jsem muzikant“, opět při ní napodobíme hru na hudební nástroj.

Skupinová práce

Po hudební rozcvičce se přesuneme do třídy, u každého stolečku budou připraveny obrázky hudebních nástrojů, pastelky a čisté papíry. Poté co se děti posadí ke svému stolečku, poprosím děti, aby mi pomohly. Skřítek nepořádník mi rozházels věci a já jim chtěla pustit, ale také ukázat, jak který hudební nástroj zní a jak vypadá.

Proto poprosím děti, aby mi pomohli. Budu jim pouštět jednotlivé zvuky hudebních nástrojů, a ony mi pak budou ukazovat za skupinku, který hudební nástroj slyší.

Každá skupinka si zvolí svého zástupce, který mi bude obrázky ukazovat nebo se děti ve skupince mohou střídát. Poté co pustím hudební nástroj (zvukovou ukázkou), nechám dětem čas na rozmyšlenou, za skupinku mi ukáží, který nástroj zazněl. Následně jim ukáží svůj obrázek, aby si mohly zkontrolovat, zda jej mají správně.

Relaxace

Po ukončení aktivity si děti lehnou na zem a zavřou oči. Pustím jim hudební skladbu Ukolébavka, Johannes Brahms. Děti budou poslouchat skladbu a tím se zklidní. Děti, které budou vyrušovat nebo nebudou chtít již ležet si sednou do tureckého sedu.

Hodnocení

Po skončení děti opět jednotlivě zhodnotí to, co se naučili a jak se jim líbil můj výstup. Opět tedy dostanou tabuli a budou přilepovat smajlíky podle nálady ke své značce.

4. den

Poslech hudby: Petr Eben – Truvéřská mše

Rituál

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“. Jako pokaždé ji využiji, k tomu abych děti svolala na dané místo.

Motivační rozhovor

Poté co děti dosednou do kruhu začnu se děti ptát: „Kdo si vzpomene, co jsme dělali minule?“ Děti by mi měli odpovědět, že jsem se bavili o hudebních nástrojích. Pokud, ale nebudou chtít nebo odpoví něco jiného, napovím jim pomocí obrázků. Následně se děti budu ptát, zda jsou všechny hudební stroje stejné. Přinesu do třídy několik hudebních nástrojů, aby si je děti mohli prohlédnout. Tak si také zopakujeme, co jsme dělali minule. Budu se děti ptát, o které hudební nástroj se jedná, čím se liší od ostatních.

Následně děti řeknu, aby se postavily na připravené značky, abychom se mohli hudebně rozcvičit.

Hudební rozcvička

Poté co se děti postaví na značky, vysvětlím, co budeme dělat. Hudební rozcvička bude propojena s hudební ukázkou. Děti se postaví na značky, představí si, že se ocitli na hradě, kde je i princezna, pan král, kuchař, ale také zde mají hudebníky, kteří jim hrají k tanci. S dětmi se naučíme jednoduchý starodávňý tanec. Na jednu stranu se postaví dívky a na druhou stranu chlapci. Když hudba začne hrát budou se tančit pouze chlapci, aby se zalíbili dívkám. Následně, po mém vyzvání začnou tančit dívky, chlapci se přidají až při mém dalším vyzvání. Tento tanec nechám spíše na dětech, jak se budou pohybovat je na nich.

Na závěr si zatančíme mazurku, kterou děti již umějí ze školní besídky, a již minule se mě ptaly, kdy ji budeme tancovat.

Hromadná práce

Po hudební rozcvičce se přesuneme zpátky k hudebním nástrojům, které jsem doplním o další hudební nástroje. Zaměřím se na dělení hudebních nástrojů. Děti rozdělím do skupinek, po čtyřech tak aby ve skupince byli vždy dva chlapci a dvě dívky.

Každá skupinka si vybere jeden hudební nástroj, a bude přemýšlet nad tím čím se liší od ostatních, jak se jmenuje a jak se na něj hraje. Děti budou mít možnost si hudební nástroje vyzkoušet, prohlédnout a osahat. Poté co se ve skupince domluví, posadíme se do kruhu a každá skupinka nám představí svůj hudební nástroj.

Hodnocení

Po skončení děti opět jednotlivě zhodnotí to, co se naučili a jak se jim líbil můj výstup. Opět tedy dostanou tabuli a budou přilepovat smajlíky podle nálady ke své značce.

5. den

Poslech hudby: Claude Debussy – Dětský koutek

Motivační rozhovor

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“.

Poté co děti dosednou na připravené značky, budu dětem pokládat otázky. „Kdopak mi poví, co to je orchestr? Byly jste již na koncertě, kde hrál orchestr? Jak vypadají lidé, co hrají na hudební nástroj?“ Celé povídání doprovodím fotografiemi orchestru a lidí kteří hrají na hudební nástroj. Následně se protáhneme za doprovodu hudby.

Ranní cvičení

Pustím dětem hudbu a pomocí protahovacích cviků protáhneme celé tělo. Nejprve budeme dělat lehké půlkruhy hlavou, následně protáhneme kroužením horní končetiny, trup, pánev a na konec dolní končetiny. Budu dohlížet na to, aby každý cvik prováděli děti v klidu a správně. Celé cvičení bude provázet klasická hudba, a to skladbu Dětský koutek od C. Debussyho.

Motivační rozhovor

Po ranním cvičení se přesuneme do třídy, nejprve půjdou dívky a vezmou si vždy židli a posadí se do kruhu. To samé následně provedou i chlapci. Poté co se všichni posadíme do kruhu, zazpíváme si písničku „Já jsem muzikant“, kterou děti již znají. Následně si budeme povídat o muzikantech. Na jaké hudební nástroje hrají, co přitom dělají, jak jsou oblečení. Celý rozhovor bude spojen s promítáním fotografií na interaktivní tabuli. Následně si pustíme video orchestru, aby se děti mohli podívat jak hudebníci a celkový orchestr vypadá a poslechli si jak hrají.

Relaxace

Nakonec se děti posadí do tureckého sedu, tak aby se uvolnili, zavřou oči a budou pouze poslouchat hudbu. Opět se bude jednat o Dětský koutek.

Hodnocení – kreslíme orchestr

Na závěr děti pošlu ke stolečkům, poprosím je, aby mi nakreslili obrázek orchestru, nebo hry na hudební nástroj. Pokud některé děti nebudou chtít kreslit dám jim za úkol vymalovat mi, alespoň omalovánku s tematikou hudby. Nakonec se přesuneme opět k hodnotící tabuli a děti mě opět ohodnotí.

6. den

Poslech hudby: Emil Hradecký – Jazzová etuda 4

Motivační rozhovor

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“.

Ranní cvičení

Následovat bude ranní cvičení. Děti se rozdělí do skupinek pro pěti, každá skupinka dostane jeden tenisový míček a jeden měkký balón. Děti vytvoří ve skupince kruh a budou si předávat míčky, tak aby větší dohonil menší, malý míček má za úkol balónu uniknout. Hra bude stížená tím, že míčky se mohou pohybovat jen pokud hraje hudba. Když hudba nebude hrát musí se míčky zastavit a vyčkat až hudba opět začne hrát. Samozřejmě, že se bude jednat o klasickou hudbu, a to o skladbu Jazzová etuda 4, od Emila Hradeckého.

Motivační rozhovor

Po této hře se posadíme do kruhu, před dětmi bude ležet dirigentská hůlka, frak a notový zápis. Děti budou mít za úkol zjistit komu tyto věci patří. Pokud děti nepoznají, komu patří, ukáži jim fotografii dirigenta a zeptám se, zda ví, kdo pak to je a co asi dělá.

Následně dětem povím, co dělá dirigent a kde bychom ho mohli vidět. Následně dětem pustím video, na kterém děti uvidí dirigenta při jeho práci. Nakonec si všichni zahrajeme na dirigenta, každý dostane svou hůlku, pomocí lehkého kroužení si uvolníme ruce.

Hodnocení

Na závěr opět poprosím děti, aby mě ohodnotily na hodnotící tabuli.

7. den

Poslech hudby: Bohuslav Martinů – Jaro v zahradě

Rituál

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“.

Motivační rozhovor

Poté co děti přejdou do tělocvičny, zeptám se dětí, co si myslí, že budeme dnes dělat, když již víme, jak se hraje na hudební nástroje, také víme, kdo hraje na hudební nástroje a také víme kdo to je dirigent.

Dnes si totiž vyzkoušíme, jaké to je hrát na hudební nástroje a vytvoříme tak malý orchestr. Nejdříve se, ale musíme rozcvičit, abychom to zvládli.

Ranní cvičení

Následovat tedy bude ranní cvičení. Děti se postaví do kruhu, budeme dnes cvičit s padákem. Každý chytne poutko, které se nachází na okraji padáku. K celému cvičení pustím skladbu Jaro v zahradě od Bohuslava Martinů. Dle hudby budeme pomalu chodit do kola, a dle mých instrukcí padák zvedat nad hlavu nebo co nejnižší k zemi. Tím budeme roztáčet celý padák, ale také vnímat skladbu.

Orchestr

Po ranním cvičení se přemístíme do třídy, každé se posadí na židli a já jim rozdám Orffovy nástroje. Poté co dostanou nástroj si budeme povídat o těchto nástrojích, jak se na ně hraje a postupně si tak vyzkoušíme, jak zní, který nástroj.

Poté co si každý vyzkouší svůj nástroj, musíme si zvolit svého dirigenta, který nás povede. Následně se posadíme na židle a vyčkáme pokynu dirigenta, abychom začali. Nejdůležitější je pro mě udržet rytmus a správnou hru na hudební nástroj. Proto budu postupně všechny kontrolovat a upravovat jejich hru.

Poté co zkontroluji všechny děti, pozveme paní kuchařku, uklízečku a paní učitelky na náš malý koncert. Vše jsem si předem připravovala, proto jsem poprosila i paní učitelky, aby dětem domluvili publikum.

Relaxace

Po tomto našem koncertu se musí děti uvolnit, proto jsem zvolila relaxaci. Děti si lehnou na zem, pustím jim skladbu od Bohuslava Martinů Jaro v zahradě. Děti budou ležet na zádech a poslouchat, tím se postupně zklidní.

Hodnocení – kreslíme hudební nástroje

Než celý výstup ukončím, poprosím znovu děti, aby mě ohodnotili. Jako vždy skrze hodnotící tabuli.

8. den

Poslech hudby: Sergejev Prokofjev – Pět'a a vlk

Motivační rozhovor

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“.

Poté co děti dosednou do kruhu začnu se děti ptát: „Děti, jak se vám líbil náš malý orchestr? Poté co mi děti odpoví přesuneme se na ranní cvičení.“

Ranní cvičení

Pustím dětem hudbu a pomocí protahovacích cviků protáhneme celé tělo. Nejprve budeme dělat lehké půlkruhy hlavou, následně protáhneme kroužením horní končetiny, trup, pánev a na konec dolní končetiny. Budu dohlížet na to, aby každý cvik prováděli děti v klidu a správně. Celé cvičení bude provázet klasická hudba, a to skladbu Jaro v zahradě, od B. Martinů, kterou jsme poslouchali minulý týden.

Motivační rozhovor

Po ranním cvičení se přesuneme do třídy, děti se posadí ke stolu, Zeptám se jich, zda ví, co to je fotografie. „Nestihla jsem Vás bohužel vyfotit, chtěla bych ale abychom měli společnou fotografii. Proto Vás prosím, abyste mi nakreslili naši společnou fotografii z našeho koncertu.“

Děti tedy budou malovat náš koncert, pro děti, které v minulém týdnu chyběli poprosím, aby mi nakreslili orchestr, či dirigenta.

Poté co děti dokreslí, přesuneme se zpět do tělocvičny.

Relaxace

Děti si lehnou na podložky a poslechnou si hudební pohádku Pět'a a vlk kterou složil Sergejev Prokofjev.

Hodnocení – kreslíme hudební nástroje

Jako vždy mě děti ohodnotí na hodnotící tabuli a tím ukončíme dnešní hudební projekt.

9. den

Poslech hudby: Wolfgang Amadeus Mozart – Wiegenlied (Lullaby)

Motivační rozhovor

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“.

Děti se postaví na značky a bude následovat ranní cvičení.

Ranní cvičení

Při dnešním ranním cvičení se zaměřím na vyjádření hudby pohybem. Pustím dětem skladbu Wolfgang Amadeus Mozart – Wiegenlied, děti rádi tančí proto je poprosím, aby vymysleli tanec ke této skladbě. Děti budou mít za úkol vystihnout skladbu pohybem, proto je důležité, aby měli kolem sebe dostatek místa kolem sebe. Pokud děti budou chtít mohou tančit ve skupinkách, či ve dvojicích. Samozřejmě také mohou tancovat samostatně. Abych děti motivovala budu tančit s nimi.

Motivační rozhovor

Následně se přesuneme do třídy, kde na koberci budou ležet kniha, noviny, časopis a notový zápis. „Děti, chtěla jsem Vám ukázat pomocí čeho hraje na hudební nástroj, ale někdo mi tu dal moc věcí a já nevím co jsem Vám to chtěla ukázat. Pomůžete mi?“

Posedíme se okolo věcí, a já zvednu knihu. „Co myslíte je to ono? Mohli bychom podle toho hrát třeba na klavír?“ Měli by správně říct, že nemůžeme, protože je to kniha, a z té se čtou pohádky. Proto dám knihu stranou a vezmu si časopis a zeptám se jich na stejnou otázku, tak to se dostaneme až k notovému zápisu. U něho by mi měli děti říct, že toto je to podle čeho můžeme hrát.

Následně si notový zápis pořádně prohlédneme, a ukážeme si houslový klíč a noty. Poděkují dětem, že mi pomohli a následně se přesuneme k závěrečné relaxaci.

Relaxace

Děti si lehnou na zem, pustím jim druhou část hudební ukázky. Děti budou ležet na zádech a poslouchat, tím se postupně zklidní.

Hodnocení – kreslíme hudební nástroje

Na závěr opět poprosím děti, aby mě ohodnotili, jak se jim dnešní den líbil.

10. den

Poslech hudby: Leoš Janáček – Liška Bystrouška

Motivační rozhovor

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“.

Následně se posadíme do kruhu. „Děti vzpomenete si, co je toto?“ Ukážu dětem notový zápis. Děti by mi měli říct, že jsou to noty podle, kterých hrajeme na hudební nástroje. Dnes si vytvoříme vlastní noty, ale nejdříve se musíme protáhnout.

Ranní cvičení

Poté co se děti postaví na značky, vysvětlím, co budeme dělat. „Děti představte si, že umíte hrát na všechny hudební nástroje. Ano, opravdu na všechny. Umíme hrát na klavír, ...“ Pomocí pantomimy a pohybu celého těla, znázorníme hru na hudební nástroje. Následně si spolu zazpíváme písničku „Já jsem muzikant“, opět při ní napodobíme hru na hudební nástroj.

Tuto hudební rozcvičku jsem již realizovala a vzhledem k tomu, že si písničku „Já jsem muzikant“ neustále děti propěvují, rozhodla jsem se ji zařadit znovu.

Motivační rozhovor

Po ukončení hudební rozcvičky přesunou se děti do třídy, kde se posadí ke svým stolečkům. Na stolech již budou připraveny pastelky, fixy voskovky a papíry. „Dnes si vytvoříme vlastní noty, ale nejdříve si to musíme natrénovat.“ Protože se děti zatím nesetkaly s notami, přípra-

vila jsem si grafomotorické listy, na kterých si děti nejdříve, pomocí obtahovací cviků netrénují tvar noty. Následně si vezmou papír a pokusí se tento tvar, notu, překreslit na papír. Následně si noty vystavíme na nástěnku, abychom si prohlédly, jak naše noty vypadají.

Liška bystrouška

Poté co si prohlédneme noty, posadíme se na židle, tak abychom viděli na interaktivní tabuli. Pro dnešek jsem se rozhodla využít skladbu od Leoše Janáčka Liška bystrouška. Tato skladba je zpracována i do hudební pohádky, kterou dětem pustím.

Hodnocení

Na závěr se opět přesuneme k hodnotící tabuli, aby děti dnešní hudební projekt ohodnotili.

11. den

Poslech hudby: W.A. Mozart: The Bird Catcher's Song from "The Magic Flute"

Motivační rozhovor

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“.

Ranní cvičení

Následně se děti položí na zem, na břicho, a zahrajeme si hru na postřeh. Já budu bubnovat a pokud přestanu musí se všichni postavit. Pokud bubnuji musí všichni ležet. Ten kdo se nepostaví, nebo se postaví pozdě vypadává. Hru budu hrát, dokud nenajdeme vítěze, pokud by ale zůstávali tři děti stále vyhrávají všichni.

Tuto hru mi poradili zařadit paní učitelky, protože ji často využívají.

Motivační rozhovor

Po ranním cvičení se přesuneme do třídy, kde se posadíme na přípravné židle před interaktivní tabuli. Dětem postupně budu ukazovat fotografie, či obrazy hudebních skladatelů, které děti mohli slyšet v průběhu celého hudebního projektu.

Budeme si povídat o hudebních skladatelích, co dělají, proto jim budu ukazovat tyto hudební skladatele.

„Děti, co myslíte, že dělal tento pán? Myslíte, že byl bohatý? Myslíte, že byl nebo je slavný? Co znamená, že je někdo slavný? Na který hudební nástroj uměl hrát? Myslíte, že by poskládal hudební skladbu, aniž by uměl hrát na nějaký hudební nástroj?“

Na tyto otázky se budeme snažit odpovědět.

Poslech hudby

Následně se uvolníme posadíme na zem a pustíme si skladbu z Kouzelné flétny, přesněji skladbu od W.A. Mozarta, The Bird Catcher's Song.

Hodnocení

Jako po každém výstupu mě děti ohodnotí na hodnotící tabuli.

12. den

Poslech hudby: Ilja Hurník Pavoučí menuet

Motivační rozhovor

Poté co děti dosnídají, přesunou se do tělocvičny. Abych děti již motivovala, ale také svolala k sobě pustím jim písničku z pohádky Anastasie „*Once Upon A December*“.

Tanec se šátky

Následně jsem se rozhodla zařadit ranní cvičení, které mělo největší úspěch u dětí. Při každém výstupu jsem si všímala reakce dětí na to, jak se jim dané cvičení líbilo a jak je bavilo. Podle těchto reakcí měl největší úspěch tanec se šátky, na který mě již upozornili paní učitelky před realizací hudebního projektu.

Proto dětem rozdám šátky a pustím jim skladbu Pavoučí menuet od I. Hurníka. Sama jim budu předcvičovat a tím protáhneme celé tělo.

Motivační rozhovor

Po docvičení se přesuneme do třídy, kde se posadíme na koberec. Dnes si zrekapitulujeme celý projekt. Připravím si obrázky s tématem hudba, které jsme procházeli v předcházejících jedenácti dnech. Proto zde budu mít flétnu, dirigentskou hůlku, notový zápis, noty, které jsme nakreslili, obrázky, které děti kreslili, jako fotografie z našeho koncertu.

S dětmi se budu bavit, jak o tom, co jsme dělali, tak mě také bude zajímat, co to je klasická hudba. Děti budou mít za úkol mi také říct, zda se jim klasická hudba líbila, a zda si vzpomenu na některou ze skladeb, kterou slyšeli nebo viděli.

Relaxace

Následně si děti si lehnou na zem, pustím jim druhou část hudební ukázky. Děti budou ležet na zádech a poslouchat, tím se postupně zklidní.

Hodnocení – kreslíme hudební nástroje

Dnešní výstup bude poslední proto i hodnocení bude poslední, poté co mě děti ohodnotí poděkuji jim za spolupráci a zeptám se jich co se jim nejvíce líbilo.